EKİM

Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin!

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ Merkez Yayın Organı

Sayı: 218, Eylül '00

Siyasal durum ve devrimci görevler/1

Siyasal sorunlar ve süreçler üzerine sık sık değerlendirmeler yapıyoruz. Temel süreçleri ve sorunları, bunlara egemen eğilimleri, gelişme yönlerini saptamaya çalışıyoruz. Süreçler aynı süreçler, sorunlar aynı sorunlar; kısa dönem içinde esas yönünden bir değişim sözkonusu değil. En fazla bu süreçler ya da sorunların ortaya çıkardığı belli ek unsurlar, yeni görünümler, bazı yeni göstergeler sözkonusu. Değişiklik daha çok bu sınırlar içindedir, yönelimlerin kendisinde esasa ilişkin bir değişim sözkonusu değil. Beklenmedik gelişmeler yaşanmadığı sürece de kısa dönemde olmaz zaten.

Bunları, burada kapsamlı ve sistematik bir yeni siyasal durum değerlendirmesinin çok özel bir ihtiyaç olmadığını vurgulamak ve dolayısıyla yapılacak değerlendirmenin sınırlarına işaret etmek için hatırlatıyorum. İktisadi durum ve sınıflar cephesindeki manzaranın bazı çizgileri üzerinde durduktan sonra, bunu Kürt sorunyla bağlantılı bazı konulara ve hücre saldırısı alanındaki son duruma bağlamakla yetineceğim. Doğal olarak bütün bunları, dönemin devrimci görevlerinin kısa bir sunuluşu tamamlayacak. *("Partimizin Tüzüğü Üzerine" konulu konferansa ek olarak verilen "Siyasal Durum" konulu bu konferansın Kürt sorununa ilişkin alt bölümünü ekte ayrıca sunuyoruz-Ekim)*

Faturanın düzenli olarak emekçilere ödetilmesi

Türkiye kapitalizminin yapısal ve dönemsel çok ciddi sorunları var. Yapısal bunalım, artı dünya kapitalizminin sürmekte olan bunalımı, artı bunun dönemsel olarak ağırlaşmasının yarattığı ek yükler, Türkiye kapitalizmini sık sık nefes alamaz duruma düşürüyor. Buna rağmen işlerin iyi-kötü götürülebilmesinin gerisinde, faturanın işçi sınıfına ve emekçilere az-çok bir kolaylıkla ödetilebilmesi gerçeği var. Türkiye kapitalizmi son 20 yıldır, 12 Eylül darbesinden bu yana, bu avantajı çok iyi kullanıyor.

Bugün de bunalımın faturası, ağır ve çok yönlü bir iktisadi-sosyal saldırı programı olarak, bir kez daha işçi sınıfına ve emekçilere ödetiliyor. Sınıf ve emekçi hareketi bunu "sosyal yıkım saldırısı" olarak niteliyor. Bu tanımlama bile yapılmaya çalışılanın kapsamını, ağırlığını ve boyutlarını göstermeye yetiyor.

Burjuvazinin bunalıma müdahalesi, ya da alışılmış tabirle "kriz yönetimi", iki boyutludur. Bir yandan, bunalımın sürekli olarak ürettiği dolaysız fatura aynı süreklilikle işçi sınıfına ve emekçilere ödettiriliyor. Öte yandan ise, bunalım "yeniden yapılanma" için bir imkan olarak kullanılıyor. Burjuvazi, bizzat kendisinin sebep olduğu, kendi düzeninin öz ürünü olan bunalımı, "yapısal reformlar" adı altında emekçilere karşı kapsamlı bir saldırıya dönüştürme yoluna gidiyor. Zaten çok güdük olan temel iktisad-sosyal haklar gaspediliyor, bazı sosyal kurumlar tafiye ediliyor, KİT'ler özelleştiriliyor vb.

Bugün dünya ölçüsünde de bu böyle yaşanıyor. Her tarafta bir "yeniden yapılanma"dır gidiyor; sosyal hakların gaspı,

sosyal kurumların tasfiyesi ya da budanması, özelleştirmeler, esnek üretim, üretimin yeniden örgütlenmesi, taşeronlaştırma, sendikasızlaştırma vb. Tüm bunlar, dünya ölçüsünde "ekonomik reformlar" ya da "yeniden yapılanma" adı altında uygulanan saldırı programının birer halkası. Bunlar hep bunalım fırsat bilinerek emekçilere bir de buradan bir saldırı alanı açmak anlamına gelmektedir. Doğal olarak, "yeniden yapılanma" saldırısıyla, bu çerçevede gündeme getirilen düzenlemeler ve adımlarla, kapitalist ekonomiye, bu sayede de bir bütün olarak kapitalist düzene nefes aldırtılmaya çalışılıyor.

Türkiye'de çok uzun yıllardır İMF ve Dünya Bankası reçeteleri uygulanmaktadır. Resmen anlaşma olsun olmasın, fiilen bu hep böyleydi. Ama son bir yıldır, kapsamlı ve ağır bir İMF reçetesi artık resmen de uygulamada. İMF ve Dünya Bankası'yla, onların dayatıp dikte ettirdiği çerçevede anlaşmalar imzalandı ve bunun ifadesi saldırı reçeteleri tüm şiddetiyle uygulanıyor. İMF üç ayda bir gelişmeleri kontrol ediyor ve reçete dayattığı şekliyle uygulanıyorsa, ufak kredi musluklarını açıyor ve süreç böylece devam ediyor.

Bugünkü pervasız saldırı bir durum değerlendirmesine dayanıyor

Burjuvazi saldırı konusunda son derece pervasız ve bunun gerisinde, kabul etmek gerekir ki, soğukkanlı bir durum değerlendirmesi var. Kitlelerin çok tepkili ve hoşnutsuz olduğunu kuşkusuz biliyorlar. En az bizim kadar, hatta bizden de çok daha iyi bir biçimde, bunun farkındalar. Kitleler sık sık bu tepkilerini sokağa taşırıyorlar, bunu da görüyor, izliyorlar. Ama buna alıştılar, bir bakıma bunu kanıksadılar. Bunu basit bir realite kabul ediyorlar ve bu boyutlar içinde kalındığı sürece, saldırı programının uygulanması için çok bir sorun oluşturmadığını düşünüyorlar.

İşçiler ve kamu emekçileri sık sık çıkar sokağa, bağırır, çağırır, hak talebinde bulunur, bir şeyler talep ederler; ama böylece öfkeleri de bir süre için yatışır, sesleri orada öylece kaybolur gider, diye düşünüyorlar ve saldırı programını kesintisiz biçimde uygulamaya bakıyorlar. Nasılsa hoşnutsuzluklarını sınırlı tepkiler halinde dışa vurmak dışında, işçi ve emekçilerin bugün için ve bugünkü sınırlar içinde yapabilecekleri bir şey yok, diye düşünüyorlar. Düzen adına, egemen sermaye sınıfı adına devleti yönetenlerde bu kanaat net bir biçimde oluşmuş bulunuyor. Bu çerçevede saldırı reçetesini, sosyal yıkım programını, pervasızlıkla uygulamayı sürdürüyorlar.

Özelleştirme saldırısının bugün kazandığı boyutlar ve bu saldırının uygulanmasındaki kolaylık buna bir örner olarak verilebilir. İşçiler özelleştirmelere karşı birçok kez mücadeleler verdiler. Belli yerlerde, termik santrallerde, SEKA'da, yer yer hükümete geri adım da attırdılar. Ama bunlar ancak kısmi ve ya da kısa süreli sonuçlar yaratabildi. Genelde özelleştirme saldırısı bugün en hızlandırılmış biçimiyle uygulanıyor. Sınıf hareketinin zayıflıkları, birleşik bir kuvvet oluşturamaması, satılmış sendikacılar güruhunun açık ya da sinsi ihaneti, yer yer korkaklığı ve teslimiyeti, genel nitelik taşıyan ve sermaye sınıfı adına bizzat devlet tarafından uygulanan bu saldırının püskürtülmesini engelliyor.

Öte yandan ücretler kısıtlanıyor. Karşılarında tek tek kapitalistlerin olduğu kimi durumlarda, işçiler yer yer geri adımlar attırabiliyorlar, %25 dayatmasını belli yerlerde aşabiliyorlar. Bu sınır aşılsa bile, gerçekte genellikle satış sözleşmeleri imzalanıyor, %25 yerine %35'le, %50'yle işçilerin geçmiş kayıplarını giderebilmek bir yana, gerçek enflasyon oranına bile yetişemeyen, bunun çok altında kalan sözleşmelerle bu işler bağlanıyor. Gene de işçiler bu noktada dayatılan sınırı, yer yer grevler sayesinde zorluyorlar. Tek tek kapitalistler kendi firmalarının genel ihtiyaçları çerçevesinde geri adım atmak, konulan sınırı aşan zamlar vermek durumunda kalabiliyorlar. Bunlar kuşkusuz çok kısmi başarılar oluyor, genelde sonuç, yani faturanın işçi sınıfına ve emekçilere ödetilmesi uygulaması değişmiyor.

Gerçekte şu son bir yılda işçiler ve emekçiler, geçmiş yıllarla kıyaslanmayacak

kitlesel hareketlilikler içindedirler. Türkiye'nin dört bir yanı her gün bir dizi eyleme, direnişe, kitlesel tepkilere sahne oluyor, eylemler sürekli biribirini izliyor. Ne var ki düzenin egemenleri artık bunu da kanıksamış durumdalar. Birleşik, hedefli, sonuca kilitlenen ve bunda kararlı ve ısrarlı olan bir sınıf ve kitle hareketi ile yüzyüze olmadıkları konusunda fazlasıyla gerçekçiler. Nasılsa sonucu fazla değiştirmeyecek türden tepkiler sayıyorlar mevcut hareketliliği.

Sendikal ihanet cephesinin paha biçilmez hizmetleri

Bu arada sendikaları çok iyi kontrol ediyorlar, burdan da gelen bir rahatlıkları var. Artık ESK yoluyla bunu daha rahat bir biçimde yapıyorlar. Bilindiği gibi, 28 Şubat'ın meyvesidir ESK. Güya "irticaya karşı laik cumhuriyeti korumak" üzere, bir "sivil inisiyatif" kurdular. Burada sendika konfederasyonları tekelci burjuvazinin çeşitli örgütleriyle birlikte aynı platformda biraraya getirildi. Buna da "sivil inisiyatif" dendi. Gerçekte ise sözkonusu olan dört dörtlük bir MGK organizasyonuydu, herşeyiyle generallerin denetiminde ve güdümündeydi. Sonra bundan bildiğimiz ESK çıkarıldı. Bilinçli devrimci işçilerin "beşli çete" olarak nitelediği sözde sivil, gerçekte MGK güdümlü bu inisiyatif, sendikalar cephesinden bir ihanet platformu olan ESK için bir basamak oldu. Böylece işçi konfederasyonları, emek düşmanı politikaların merkezi düzeyde onaylayıcıları durumuna resmen de düşürülmüş oldular.

DİSK, tabanının baskısı sonucunda ESK'dan çekildi. Ama bu çekiliş biçimsel bir gözboyamanın ötesine geçmiş değil. DİSK'in de bugün farklı olarak yaptığı birşey yok gerçekte. Kaç kez şaşaalı mücadele programları açıkladı, ama bunların hiçbirinin arkası gelmedi. Ciddi görünümlü kampanyalar başlatıyorlar; ama sırf görüntüyü kurtarmak için, salt gözboyamak için, güya DİSK'in farklı olduğunu göstermek için, hepsi bu kadar. Bu şaşırtıcı da değildir. Zira DİSK yönetimi de asalak sendika bürokrasisinin bir parçasıdır, bu düzenin içindedir, işçi sınıfının sırtından geçinen aynı asalaklar takımındandır. (Rıdvan Budak haini, DİSK'in yeni dönemde ne olduğunun bir bakıma aynası ve özetidir).

Bu konumuyla da DİSK yönetimi sorunlara düzenin içinden ve düzenin iç dengeleri üzerinden bakıyor. İşçileri aldatmak için lafta ne söylerse söylesin, gerçekte, bunalım karşısında düzenin İMF reçetesinden başka bir alternatifi yok mantığıyla yaklaşıyor sorunlara ve saldırılara. Emekçilerin yakınmalarına bir parça tercüman olmayı, onu samimiyetsizce seslendirmiş olmayı, kendileri için yeterli sayıyorlar ve sorunu orada öylece bırakıyorlar.

Sosyal yıkım saldırısı karşısında sendika konfederasyonlarının rolü, işçi sınıfına ve emekçilere karşı tam bir ihanetten başka bir şey değildir. Saldırının daha az kapsamlı, daha az parçalı olduğu dönemlerde, Türk-İş, hava boşaltmak için de olsa, arada bir Ankara'da merkezi eylemler yapardı. Kapsamlı ve çok yönlü bir saldırının ifadesi olan İMF reçetesi uygulanalı beri bunu bile yapmıyor. Tersine, sesi sedası çıkmıyor. Bunların tümü sermayeye satılmış adamlar, kendi konumlarından ve sefil çıkarlarından bakıyorlar sorunlara. Emekçilerin çıkarlarını satışa çıkararak, kendi sefil geleceklerin güvenceye almaya bakıyorlar. Emekçilerin tepkisi burada, bunların sermayeye kendilerini satacakları fiyatı yükseltmede bir pazarlık unsurundan başka bir şey değil.

Kötürümleştirilen KESK

KESK'in durumu da, biçim olarak farklı olsa bile, özünde çok farklı değil. Belki bunlar henüz satış platformunda değiller, henüz o duruma gelmediler. Zaten bu tür bir pazarlık güçleri de yok halihazırda. Ama birincisi, devlet yıldırıcı politikalarla bunları iyice geri teslimiyetçi-icazetçi bir çizgiye itiyor. Gelinen yerde neredeyse tam bir hareketsizliğe gömülmüş durumdalar. İkincisi, düzen bunlara da siyasal ikbal zemini koklatıyor, onları buna özendiriyor, iştahlarını kabartıyor. Onlar da, konumlarını tutar ve devlet nezdinde yasal bir meşruiyet

kazanırlarsa, iyi bir siyasal rant alanına kavuşacaklarını düşünyorlar, bunun ürünü olan bir hesaplılıkla yaklaşıyorlar sorunlara. Hele bir de sahte sendika yasası sayesinde sendika aidatları kaynağından kesilirse, o zaman önemli bir ekonomik kaynağa da hükmetmek, buradan beslenmek olanağına da kavuşmuş olacaklar.

KESK bugün hiçbir ciddi direnme örgütlemiyor, böyle bir sorunu da yok artık. Enerji Yapı-Yol Sen gibi bir iki sendika, zaman zaman bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Ama KESK'in böyle bir sorunu yok artık. Uzun zamandır ciddi hiçbir eylem örgütlemiyor. Arada bir yasak savma türünden merkezi eylemler yapıyor, havayı boşaltıyor, ardından geri çekiliyordu. Neredeyse bir yıldır, geçen Aralık'taki Ankara eyleminden beri, artık bunu da yapmıyor, yapamıyor da denebilir buna.

ÖDP-HADEP reformist çizgisinin KESK'i getirdiği yerdir bu. Şimdi yeni kongreler dönemi ve her yerde ÖDP ile HADEP birlikte hareket ediyorlar. Biraz olsun direnme yanlısı bir eğilim gösteren EMEP türü reformist akımlara bile artık katlanamıyorlar, onları peşpeşe merkezi yönetimlerden atıyorlar.

KESK, adım adım böyle icazetçi-teslimiyetçi bir çizginin içine çekildi ve bugün neredeyse tümden kötürümleştirildi. Yüzbinlerce üyesi vardı, bu sayının üçte-dörte birine, belki daha da aşağılara düştü, çok büyük bir üye kaybı yaşadı. Öte tarafta Kamu-Sen var; iki de bir demagojik çıkışlar yapıyorlar, Ankara'ya gidiyorlar, polis karşılarına çıkıyor, sahte kararlılık pozları takınarak tartışıyorlar, çekişiyorlar. Bu görüntülerle mücadeleci bir hava yaratmaya çalışıyorlar. Birçok veri, Kamu-Sen'in giderek bir kitle tabanı edindiğini gösteriyor. Oysa tümüyle devlet güdümlü bu sarı sendika, düne kadar gerçek bir tecriti yaşıyordu. Kamu emekçileri kitlesi içinde açıkça devlet güdümlü olmakla şaibeliydi. Böylece KESK bürokratlarının yarattığı boşluk sayesinde, kamu çalışanları hareketine bir darbe de buradan vurulmuş oluyor.

Kamu çalışanları hareketi önemli bir mevziydi; '90'lar Türkiye'sinde kitle hareketi büyük ölçüde kamu çalışanları hareketi ile soluk aldı. Politik düzeyi en güçlü olan, dahası en kitlesel ve örgütlü hareketti. Zaman zaman yüzbin-yüzellibin kişiyi bulan çok büyük kalabalıklarla kaç kez Ankara'ya indiler, Kızılay'ı işgal etmeye kalktılar, 4 Mart türünden hafızalar kazınan militan direnişler gösterdiler. Oysa bugün bir perişanlık ve dağınıklık sergiliyor bu hareket. KESK'in reformist bürokratları, ÖDP ve HADEP'in teslimiyetçi-reformist çizgisi, yazık ki sonuçta bunu yaratmayı başardı.

Sonuç olarak, düzen sendikalar cephesini çok iyi bağlamış durumda. 28 Şubat süreciyle bu iş özellikle kolaylaştı. KESK, ÖDP ve HADEP ile bağlanmış bulunuyor. HADEP zaten kendini düzene kabul ettirmek çabasında, bu neyi gerektiriyorsa onu yapıyor. Emeğin sorunları, sosyal sorunlar diye bir sorunu zaten hiç bir zaman olmadı. Kürt burjuvazisinin güdümündeki bir partiden bu beklenemezdi de.

Düne kadar bir parça soldan bir PKK baskısı hissediyordu kendi üzerinde. İmralı'daki utanç verici çöküşten sonra bu da tümden ortadan kalktı. Artık bütün bir Kürt hareketi, egemen sınıflar içindeki bazı sözde çatlaklara bağlamış durumda tüm umudunu. AB normları üzerine yaratılan sahte toz-duman içinde, taraflardan birinden, örneğin Diyarbakır gezisinde Kürtlere hoş görünmek için "AB yolu Diyarbakır'dan geçer" dedi diye, ANAP gibi aşırı gerici sermaye partilerinden medet umuyor.

ÖDP'nin ise zaten mücadele diye bir sorunu yok, hiçbir zaman da böyle bir sorunu olmadı. İyice geri, utanç verici bir çizgiye kayınış durumda. Gelinen yerde işi kitle eylemlerinde siyaset yasakçılığına kadar götürüyor. Geçtik devrimci siyasal akımları, tutsak aileleri gibi bugün artık burjuva basının dahi sayfalarını bir parça açmak zorunda kaldığı haklı çıkışlara bile kapılarını kapatmaya çalışıyor. SES ve Eğitim-Sen'nin son mitinglerinde yaşananlar bunun örneğidir.

Kısacası, toplumsal muhalefet bugün çok ciddi ve çok yönlü tahribatlarla yüzyüzedir.

Bugün bizlere çok ağır sorumluluklar yükleyen son derece çelişkili bir tablo var orta yerde. Bir yandan, emekçi hareketi dört

bir tarafta döne döne kendini ortaya koyuyor. Bazı yılgın aydınlara bile bir nebze olsun yeniden umut verebilecek kadar bir hareketlilik, parçalı da olsa sürekli bir hareketlilik var ortada. Toplumsal muhalefetin çok farklı kesimleri, kendilerine yönelen saldırılara karşı şu veya bu biçimde ve ölçüde seslerini yükseltiyorlar. Eylemler için sokağa çıkıyor, yürüyüş ve gösteriler yapıyorlar.

Ama öte taraftan, emekçi örgütlerinin sermaye tarafından tam denetim altına alınması ya da KESK örneğinde olduğu gibi felç edilmesi gerçeğiyle yüzyüzeyiz. Bu devrim cephesi olarak, komünistler ve devrimciler olarak, kendi rolümüzü oynayamadığımızın, kendi görevlerimizi başarıyla yerine getiremediğimizin de bir göstergesidir. Bunu burada hatırlatmakla yetiniyorum, üzerinde ayrıca duracağım.

Sınıfa ve emekçilere saldırıda tam mutabakat

İşçi sınıfına ve emekçilere saldırı politikaları çerçevesinde egemen sınıf bünyesinde hiçbir görüş ayrılığı ya da çelişki yok. Ancak başını Perinçekçi İP'in çektiği devlet solu, bu noktada gerici boş hayaller yayan aldatıcı bir propaganda yürütüyor bugün. Orduyu, bekçisi olduğu düzenle, bu düzenin egemen sınıfı ile, bu sınıfın göbekten bağlı olduğu emperyalist odakla çelişkideymiş gibi gösteriyor. Aynı şekilde, "milli sanayici" yaftasını astığı işbirlikçi burjuvazinin ana gövdesini, "millici güçler" içinde olmakla onurlandırıyor ve emperyalist küreselleşmeye karşıt konumda tanımlıyor.

Gerçekte ise, İMF ve Dünya Bankası reçetelerinin uygulanmasında, faturanın emekçilere ödetilmesinde, özelleştirme politikalarında, emperyalist globaleşmeye uyumda, tüm bu temel saldırı cephelerinde, egemen sınıf bünyesinde herhangi bir görüş ayrılığı ya da çelişki sözkonusu değil. Yalnızca özelleştirme talanı örneğinde olduğu gibi, yağma ve paylaşımda bazı sorunlar çıkıyor arada bir. Yağmadan her biri daha büyük bir pay istiyor, buradan gelen bazı sorunlar yaşanıyor. Emek ve halk düşmanı politikaların özü ve esası üzerinden ise egemen sınıf içinde herhangi bir ayrılık yok.

Aynı şekilde bu saldırı politikasına karşı gelişen kitle hareketini dizginlemek, saptırmak, durdurmak, oyalamak, aldatmak konusunda da, kendi aralarında tam bir birlik ve uyum halindeler. Ordu, partiler, parlamento, bu konularda tam bir uyum ve koordinasyon halinde çalışıyor ve bunun dizginlerini de bizzat generaller tutuyor. Gerici, karşı-devrimci, emekçi düşmanı bu mutabakatın gerisinde ordu, onun egemen kuvveti olarak generaller var.

Böyle bir dönemde CHP'nin sosyal sorunlara dayalı bir muhalefet yapmaktan özenle kaçınması da bu açıdan son derece anlamlıdır, işin mantığına uygundur. CHP'nin bu politikalara temelde herhangi bir itirazı yok; egemen sınıfları rahatsız edecek, onların kendisine duyduğu güveni sarsacak hiçbir şey yapmıyor, dahası yapmamaya çok özel bir özen gösteriyor. Bugün muhalefette yıpranmayan bir parti olarak; bugün hükümette yıpranmakta olan partilerin yarın geri plana düşeceğini, meydanın kendisine kalacağını düşünüyor ve kendince sırasını bekliyor.

Zamanında, '90'lı yılların başında, toplumsal hoşnutsuzluğu istismar etti, oy desteği aldı ve hükümet oldu, sermayeye ve "özel savaş"a hizmette kusur etmedi, süreç içinde yıprandı, emekçilerin desteğini kaybetti, parlamentonun dışına düştü. Şimdi ötekiler kaybedecek, sıra yeniden bana gelecek diye düşünüyor. Ama burada belirgin bir açmazı var. Bugünkü emek ve halk düşmanı politikaya, emperyalizme uşaklık çizgisine en ufak bir itiraz yöneltmiyor, buna karşı herhangi bir mücadele alanı açmıyor. Zira bu politikanın engelsizce uygulanması gerektiğine o da inanıyor ve dahası örtülü destek veriyor. Bu onu açmazıdır, bu tutumla kitlelerin desteğini nasıl kazanacağı sorusu orta yerdedir.

Bugün Türkiye'de korkunç bir yoksullaşma var. Türkiye nüfusunun önemli bir dilimi yoksulluk sınırının altına düşmüş durumda. Tekelci basındaki bir takım adamlar bile bunu yakın zamanda yazmak ve tartışmak durumunda kaldılar. "İki Türkiye" üzerine kaygılı tablolar çizdiler. Türkiye'de 60 milyon insan sadece birkaç milyon asalak için çalışıyor; bu birkaç milyon insan har vurup harman savuruyor, sefa sürüyor, altmış

milyon insan şu veya bu düzeyde eziliyor; toplumun yarısı yoksulluk sınırının altında yaşıyor, demek durumunda kaldılar.

Doğal olarak bu; aman burada bir tehlike var, buna bir çözüm bulmak gerekir eksenine ve kaygısına dayalı bir tartışma. Kendileri de burjuvazinin sofrasından beslenen, sözünü ettikleri asalak takımına dahil olan bu adamlar, bu soruna da doğal olarak düzen adına duydukları kaygılar çerçevesinde işaret ediyorlar. Faturayı ödetiyoruz, güzel, ama şöyle de sonuçları var; bu sorunları bilelim ve buna bir çare düşünelim, bir çözüm bulalım tartışması bu.

Kuşkusuz bu "çözüm" halkın yaşam koşullarını iyileştirmek olmuyor. Onlar aşırı yoksullaşma sorununa başka "çözüm"ler bulurlar. CHP'yi hazırlarlar, ÖDP vb.'lerini beslerler, reformist sosyalist akımlarla kitlelerin en ileri kesimlerini dizginlemeye çalışırlar, bir süre barikat olabilecek, oyalayabilecek yeni sahte alternatifler çıkarırlar ortaya. Sanki bir çözüm getiriyormuş umutları yaratan bir sahte sol muhalefet, sendikalar vb. yollarla oyalamaya bakarlar. (Nitekim "iki Türkiye" ya da "öteki Türkiye" tartışmalarına, "CHP nerede, ne yapıyor böyle bir dönemde?" soruları, uyarı ve eleştirileri, buna dayalı akıl vermeler eşlik ediyordu). Yapabilecekleri başka hiçbir şey yok. Bu politika yaratacağı sonuçlar bilinmeden uygulanmıyor ki. Yolaçtığı ve daha da açacağı sosyal-kültürel yıkımı elbette çok iyi biliyorlar.

Emperyalizme uşaklıkta her türlü sınır aşılmış durumda

Ve temel bir nokta daha. Bu politikalar aynı zamanda tepeden tırnağa ulusal ihanet politikaları. Bir ülkenin ekonomisini, maliyesini, sosyal politikalarını emperyalist finans çevrelerinin mali polisi olan İMF ve Dünya Bankası'nın eline vermek zaten başlı başına bir ihanet. Türkiye'de çoktandır işler artık olağan hükümetlerle değil, emperyalist odakların emir ve reçeteleriyle iş gören İMF memurları tarafından yürütülüyor. Devletin ve kamu yaşamının her köşesini işbirlikçi-uşak takımı tutmuş.

Artık globalleşmenin gerekleri adı altında tahkim yasaları çıkarılıyor, ulusal egemenlik hukuksal açıdan bile bir yana bırakılıyor. Büyük işletmeler ve ulaşım, iletişim ve enerji gibi en kritik sektörler, peşpeşe yabancı tekellere peşkeş çekiliyor. Emperyalist tarım tekellerinin mal fazlasına pazar açmak için ülkenin tarımı çökertiliyor, emekçi küçük köylülük acılar içinde yıkıma itiliyor.

Bu, tepeden tırnağa emperyalizme uşaklık politikası. Ve bu politika, "ulusal" temaları istimar eden, şoven milliyetçilikle oy alan DSP ve MHP eliyle uygulanıyor. Olayların sıradan kitlelere bile açıkça gösterdği gibi bunların hepsi emperyalizmin yeminli uşakları, hepsi işbirlikçi burjuvazinin ve arkasındaki emperyalist odakların tam hizmetinde.

Burada devlet solunun yaydığı gerici hayallere karşı önemle vurgulanması gereken nokta, ordunun bu politikalara hiçbir itirazının olmadığı gerçeğidir. Böyle bir itiraz bir yana, ordu tüm bu politikaların engelsizce uygulanmasının planlayıcısı ve kolluk gücü durumunda. İMF reçeteleri onun nezareti altında, onun sağladığı asayiş ortamında uygulanıyor. Ordunun bir şeye itiraz ettiği zaman bunu nasıl kabul ettirdiği biliniyor. MGK tartışmaları, "Kopenhag Kriterleri", vb. sorunlar buna güncel örnekler. Gerektiğinde Refah Partisi gibi meclisin en büyük partisini kapattırıyor, ona dayalı hükümeti düşürüyor. Bu kadar kuvvetli bir egemenliği günlük siyasal yaşamda. Ama İMF ve Dünya Bankası politikalarına hiçbir itirazı yok, bunlara ilişkin en ufak bir tartışması yok. Niye olsun ki? Bu ordu zaten düzenin has bekçisi, burjuvazinin sınıf çıkarlarının baş kollayıcısı. Devlet solu işte bu gerçeğe bile bile gözlerini kapıyor, bu konularda ordunun kritik ve belirleyici rolünü gözlerden gizlemeye çalışıyor. Bu tam bir halka ihanet tutumudur.

Sosyal yıkım saldırısını siyasal saldırı tamamlıyor

Siyasal cepheye bakıyoruz; uygulanan sistematik faşist baskı ve terör konusunda da herhangi bir sorun yok aralarında.

Emekçilerin demokratik hak ve özgürlüklerinin gaspedilmesi konusunda bir sorun yok. İller İdaresi Yasası'nın, Anti-Terör Yasası'nın uygulanmasında, F tipine geçişte bir sorun yok. Kürtlerin haklarının inkar edilmesi konusunda bir sorun yok. Egemen sınıfın bu sosyal yıkım politikasının siyasal düzleminde de kendi içinde bir birliği var. Yalnızca bazı aldatıcı, gözboyayıcı rötuşlar üzerine arada bir çıkan tartışmaları var. "Genişletilmiş Anayasal Vatandaşlık" ve daha genel planda "Kopenhag Kriterleri" üzerine büyük bir hızla geride bırakılan tartışma buna taze bir örnek. Ordu bu türden rötuşları bile lüks sayan bir tutum içerisinde.

Bu çerçevede sorun ne peki? Kürt sorunu 15 sene bu memleketi sarstı. Burjuvazinin bir kesimi, Kürtlerin büyük bir bilinç ve artık kolayca yokedilemeyecek ulusal bir kimlik kazandığını biliyor. Bunu daha uzun vadeli olarak tehlike olmaktan çıkaracak bazı adımların iyi olacağına inanıyor. Bu işin bazı kırıntılarla pekala olacağını, PKK'nın düşürüldüğü durumun da bunun için bulunmaz bir vesile olduğunu düşünüyor.

Böyle düşünenler, bunlar savaştılar, ama başaramadılar, yenildiler ve sonuçta teslimiyeti seçtiler, bu gerçeği kabul de etmiş durumdalar; bu durumda bırakalım Kürtçe kamusal alanlar dışında kullanılsın, dil serbest olsun, isteyen özel televizyon kursun, hatta özel okul bile kursun; ama kamu eğitimi ve yaşamında resmi dil Türkçe'dir, devlet üniterdir, bu noktada hiçbir tartışma olamaz, zaten yok da diyorlar. Bazıları bunu yapmanın iyi olacağını, bu yapılmazsa, Kürt ulusal mücadelesinin biriktirdiği potansiyelin yarın yeniden kaynayabileceğini, bunun çok anlamsız sorunlar yaratacağını düşünüyorlar. Hazır Avrupa Birliği'ne giriyoruz, zaten "Kopenhag Kriterleri"nin de bir gereği bu rötuşlar, diyorlar.

Düzen yardakçılığında reformist solun iki ucu

Ama bu konular ekseninde tam bir rezalet yaşanıyor bugün reformist solda. Bu rezaletin bir ucunda HADEP ve ÖDP, öteki ucunda İP var. HADEP ve ÖDP diyorlar ki; Avrupa Birliği'ne giriyoruz; "Kopenhag Kriterleri" çerçevesinde demokratikleşmek bir ihtiyaç, Avrupa Birliği bunu istiyor, kaldı ki Helsinki Antlaşması'na göre de bunun olması gerekiyor; ama Türkiye'deki savaş rantçıları buna karşı; AB'ye katılmaktan yana güçlere destek olursak, demokrasi sorunun çözümünü de böylece kolaylaştırmış oluruz, vb., vb...

Tersinden de, generallerin bu rötuşlara bile tahamülsüzlüğü, ordu dalkavuğu İP tarafından ulusal bağımsızlığın korunması, ulusal devletin savunulması olarak sunulabiliyor. ÖDP ve HADEP egemen sınıf kliklerinden ve emperyalistlerden demokrasi bekliyor, İP ise emperyalizme göbekten bağlı düzenin bekçisi generalleri ulusal bağımsızlığın koruyucusu ve güvencesi ilan ediyor. O generaller ki NATO'nun tam hizmetindedirler, Balkanlar'da ABD hesabına savaş yürütmekle övünürler, Bosna'da ve Kosova'da işgalci birlik bulundururlar, ABD güdümünde siyonist İsrail ile birlikte Ortadoğu halklarına karşı askeri pakt kurarlar, iç toplumsal muhalefetin ezilmesinde baş rolü oynarlar, İMF ve Dünya Bankası'nın sosyal yıkım politikalarının engelsizce uygulanması için ne gerekiyorsa onu yaparlar, Kürt halkının en ufak bir ulusal hak talebine bile katlanamazlar, vb., vb.

Bu düzen yalakalarının konumu özünde birbirinden farksızdır. Her iki reformist grubun da halka, onun gücüne, mücadelesine dayalı değişimlere zerre kadar inancı yoktur. Bu nedenle tüm umutlarını bazı egemen sınıf kliklerine, onların dayandıkları emperyalist odaklara, ya da sermaye düzeninin temel egemenlik kurumlarına bağlamışlardır.

Emperyalistlerden demokrasi bekleyenler

"Genişletilmiş Anayasal Vatandaşlık" aldatmacası Kürtlere gerçekte hiçbir şey getirmiyor. Kürtlere bugüne kadar fiilen kazandıklarının kırıntıları bile verilmiyor. Bu, egemen sınıf içerisinde, eğer bazı yumuşatıcı

adımlar atılmazsa, bu çelişkileri keskinleştirir, tepkileri arttırır kaygısının getirdiği bir şey. Ama ordu ağırlığını koyar koymaz geri adım atıyorlar. Hükümet açıklama yapıyor, ordu içinde hiçbir görüş ayrılığı yoktur diyor. Mesele salt ordu meselesi de değil. Ecevit Kürt sorunu yoktur diyor, MHP Kürt sorunu yoktur diyor. ANAP, zaman zaman Avrupa ve ABD'nin bazı reformlar yapılsın propagandasına uygun bir söylem kullanıyor, buna yatırım yapıyor. Ama generaller ağırlığını koyar koymaz da ötekilerle aynı konuma aynı hızla çark ediyor.

Bir tartışma var, ama bu nüanslara ilişkin bir tartışma. Sosyal reformistlerin bu tartışmada kendilerine politika alanı araması veya burda bir "politik çözüm" olanağı bulması utanç vericidir. Reformist konum açısından bile utanç vericidir. EMEP yapmıyor bunu örneğin, egemen sınıfın bu iç tartışmalarında taraf olmuyor. ÖDP ile HADEP hararetle oluyorlar. Avrupa solu bunlar, Kopenhag solu da diyebiliriz. Avrupa emperyalizminden ciddi ciddi demokrasi ve ulusal özgürlük bekliyorlar.

Avrupa hiçbir yere demokrasi götürmüyor. Almanya Kürt sorunu üzerinden Amerika'nın bu işi denetimine aldığını görünce, tersine Kürt sorununu kaşıyor. Almanya'da Federal Anayasa Mahkemesi'nde PKK yasağı şu günlerde onaylandı. Alman emperyalizmi Almanya'da PKK yasak iken, Türkiye'de PKK'nın siyasallaşmasına destek verir mi? Avrupa kimseye demokrasi getirmez. Avrupa olsa olsa ezilen sosyal-kültürel katmanların demokrasi özlemlerini istismar ederek, kendi emperyalist nüfuz politikalarının aleti, dolgu malzemesi haline getirmeye çalışır.

"İnsan hakları", "demokratik haklar", böyle şeyler emperyalizmin zerre kadar umrunda değil. Emperyalizmin uyguladığı ekonomik ve sosyal politikalar geniş insan yığınlarını işsizliğe, açlığa, sefalete, fuhuşa, sokağa, ahlaki ve kültürel dejenerasyona mahkum ediyor. Türkiye'deki yoksullaşma, gelir uçurumu nereden doğuyor? İMF ve Dünya Bankası'nın emperyalist devletlerin ve tekellerin çıkarları doğrultusunda uyguladığı politikalardan değil mi? Geniş sosyal katmanları yıkıma sürükleyen en büyük insanlık suçu değil mi bu? Çalışan sınıflara karşı işlenen en büyük insanlık suçu değil mi bütün bunlar? Çalışan ve üreten emekçilere karşı işlenen bütün bu kapsamlı sosyal suçların gerisinde demokrasi için umut bağlanan o aynı emperyalistler yok mu?

Emperyalistler kim, insan hakları kim! İnsan hakları emperyalistlerin umurunda mı? Ecevit'in Amerika'ya gittiği sabah saatlerinde 10 devrimci Ulucanlar'da katledildi, onlarcası ağır biçimde yaralandı. Peki bu sıcak olay hakkında Amerika'da Ecevit'e tek bir laf söylendi mi, gazeteciler bir soru olsun sordular mı? Ama Heybeli Ada'daki papaz okulu niye açılmıyor; Antakya'daki kiliseye bilmem ne niye takılmıyor; Alevilerin hakları niye verilmiyor? Bu türden sorular ve sorunlar hararetle gündeme getiriliyor. Bunlar üzerine niye politika yapılmasın ki? Örneğin böylece Alevi kitlesinin desteği kazanılmak, buradan gidilerek bir politik nüfuz alanı yaratılmak isteniyor. Bunun emperyalistlere hiçbir iktisadi ya da sosyal faturası yok, ama sağladığı büyük politik nüfuz alanı var.

Dikkat edin, sosyal haklar sözkonusu olduğunda, emekçilerin ekmek sorunu sözkonusu olduğunda, konut hakkı sözkonusu olduğunda, çocuğuna ilaç sözkonusu olduğunda, iş-geçim aracı sözkonusu olduğunda, "insan hakkı" yok. Bunun için heyetler geliyor mu Türkiye'ye, bunun için baskı yapılıyor mu? Tam tersine, bu politikaların uygulanması, İMF, Dünya Bankası üzerinden bizzat onlar tarafından dayatılıyor. Ve bu politikalar uygulandıkça, aynı emperyalistlerce Türkiye kapitalizminin "kredi notu" yükseltiliyor.

Emperyalizm gericilik demektir, emperyalizm köleci bir egemenlik demektir, hak ve özgürlüklerin boğulması demektir. Emperyalizmden demokrasi beklemek tam bir gaflettir, daha da ötesi bir uşaklıktır, bu sol değerlere tümden ihanettir. Emperyalizm etnik, kültürel, mezhepsel, dinsel çelişkileri kullanarak, toplumları paralize edip cemaatlere bölerek, onlar üzerinden kendine etki alanları yaratıyor. Ve bunu aynı

zamanda sosyal çelişkiyi geri plana itmek için yapıyor. Hala solcu geçinebilen birileri de buna kendi cephelerinden omuz vermiş oluyorlar, uşaklık ve ihanet buradadır.

Amerikancı generalleri bağımsızlığın güvencesi sayanlar

Bugün devlet solunun, somutta İP'in, istismar ettiği noktalardan biri de budur. HADEP ve ÖDP'nin bu liberal burjuva hayallerini kullanarak, kendi şoven-milliyetçi-devletçi çizgisine, o gerici burjuva politikalarına meşruiyet alanı yaratmaya çalışıyor. İP, ordu "Kopenhag Kriterleri"ne karşı çıkarak Türkiye'nin bağımsızlığını savunuyor, ulusal devleti koruyor, diyor. Gerçekte ise, ordu yalnızca Kürtlere aldatıcı bazı kırıntılar vermeye bile yanaşmıyor. Kürtlere aldatıcı haklar verilmesine bile katlanamayan bir orduyu bu davranışından dolayı ulusal bağımsızlıkçı ilan etmek, en büyük utanmazlıktır. Bu generallere en bayağı bir dalkavukluktur, onlara yaranmak adına en temel ilerici değerleri bile ayaklar altında çiğnemektir. Bu, halk kitlelerine karşı en büyük ihanettir, tamı tamına gerici karşı-devrimci bir tutum ve konumdur.

Bu ordu "ulusal piyasa"yı savunuyor da, özelleştirmelere ve İMF reçetelerine neden herhangi bir itirazı yok? Ulusal devleti savunuyor da, neden uluslararası tahkime bir itirazı yok? Özelleştirmeler onun süngüsünün gölgesinde uygulanıyor. Emekçi halk kitlelerinin ezilmesine, bu ülkenin ulusal ihanet içerisinde emperyalizme peşkeş çekilmesine itiraz eden devrimci genç insanlar generallerin komutasındaki bu aynı ordu tarafından kurşunlanıyorlar. Ordunun görevi, temel işlevi işte tamı tamına bu. Bu sadece genç devrimci insanlar meselesi de değil. Toplumsal muhalefetin, işçinin, emekçinin, köylünün nefes almasını ve bir çıkış yolu bulmasını da bu ordu engelliyor. Bu, bir NATO ordusu, İsrail siyonizmi ile kolkola bulunan, Ortadoğu'da emperyalizmin bekçisi olan bir ordu... Ülkenin dört bir yanının ABD ve NATO üsleriyle donatılmasına, İncirlik'ten günü birlik Irak'ın bombalanmasına tek kelime itirazı olmayan bir ordu...

Bakınız Kürt sorunu sözkonusu olduğunda ABD'ye ters düşmeyi göze alabiliyor. Bunu hiç de ulusal bağımsızlık adına değil, fakat Kürt halkının en sıradan demokratik haklarına tahammülsüzlüğünden dolayı yapıyor. Kendi devlet sınırları içindeki ezilen bir ulusa bir parça olsun bazı demokratik haklar tanınmasına bile tahammülü yok. Öğlesine ki bu noktada ABD politikaları ile yeri geldiğinde ters düşebiliyor.

Ama özelleştirmeye itirazı yok, özgürlüklerin boğulmasına itirazı yok, İMF reçetelerinin uygulanmasına ve tahkime itirazı yok. Tersine, bu politikaların uygulanmasının koruyucusu ve kollayıcısı. İşçi sınıfına, emekçilere, gençlere soluk aldırmayan, tüm bu kesimleri bir baskı ve terör cenderesi içinde tutan tüm faşist yasalar, ordu ve MGK patentlidir. Anti-Terör Yasası'ndan İller İdaresi Yasası'na, Kriz Yönetim Merkezi'nden F tipi'ne kadar hepsi generallerin kendi öz ürünleridir. Tüm bu yasaların ve yasakların, bu baskının ve terörün arkasında hep ordu durmaktadır. Planlama, yönetme, uygulamaya sokma, uygulamayı denetleme, tüm bunlar hep generallerin elindeki MGK merkezlidir.

Ordu kurumu ile ilgili halk kitleleri içerisinde en ufak bir hayal yaratmak, devrime ve halka ihanettir. Aynı şekilde, emperyalistlerle ilgili en ufak bir hayal yaratmak, devrime ve halka ihanettir. Reformist solun karşı karşıya duruyormuş gibi görünen iki ucu, demokrasi ve özgürlük mücadelesine, bağımsızlık mücadelesine, devrim mücadelesine ihanet çizgisinde birleşiyorlar. Adını andığımız reformist sol çevreler izledikleri politikalarla ihanetin batağındadırlar.

Bu ihaneti her adımda teşhir etmek, sol adına yayılan sahte hayallerin içyüzünü sergilemek, komünistlerin en temel görevlerinden biridir.

(Devam edecek...)

EKİM

Teslimiyetçi çizginin iflası

(Bu metin, ilk bölümünü bu sayımızın başyazısı olarak yayınladığımız "Siyasal Durum" konulu konferansın Kürt sorununa ilişkin ara bölümüdür. Sözkonusu konferans Temmuz ayı içerisinde verilmiştir.)

Gerçekler karşısında kafalarını kuma gömenler

Genelkurmay'ın Mayıs ayı içinde Kürdistan'da düzenlediği "basın brifingi"nin ardından, 4 Haziran tarihli *Özgür Politika* başyazı sütununda şunları yazıyor:

"Son bir yıllık uygulamalar, Türkiye'deki statükocuların devlet içindeki etkisini ve gücünü gösteriyor. İçerde ve dışarda çok uygun bir atmosfer ve barış havası egemen olduğu halde, devlet terörünün sürmesi, operasyonlar, baskınlar, gözaltılar ve basın-yayın yoluyla sürdürülen özel psikolojik savaş, değişim ve yeniden yapılanmaya karşı mücadele eden savaş rantçısı kliğin etkisini gösteriyor. Ancak bu tüm sürece hakim bir etki değildir. 'Çete', 'gladiyo' veya 'gizli devlet' biçiminde tanımlanan ve savaştan beslenen klik nispi gelişmeler ve değişim karşısında dahi tüm performansını ortaya koymaktadır. Çekirdek dağıldıkça panik de başlamaktadır. Devletin en üst mercilerinde değişim, reform, Avrupa'yla entegrasyon söylemleri daha yüksek sesle dile getirilirken, yerel beyliklerde savaş rantçıları adına astsubayların, binbaşıların, valilerin, bazı savcıların kendi hiyerarşik üstlerine rağmen sonuna kadar savaş naraları atmaları bir telaşın ifadesi."

Dikkat ediniz bu son sözlere, devletin zirvesi reform ve değişim isterken, *"...yerel beyliklerde savaş rantçıları adına astsubayların, binbaşıların, valilerin, bazı savcıların kendi hiyerarşik üstlerine rağmen sonuna kadar savaş naraları"* atıyorlarmış, üstelik *"kendi hiyerarşik üstlerine rağmen"*! Hangi astsubay, hangi yerel binbaşı, hangi validen sözediyor bu adamlar? Gezi bizzat Ankara'dan, Genelkurmay karargahından örgütleniyor, basın mensupları Ankara'dan kalkan askeri helikopterlerle Kürdistan'da brifinge götürülüyorlar. Politika da, brifing de devletin zirvesine, onun dümenindeki Genelkurmay'a ait. Gerçek bu denli ortadayken bunu görmezlikten gelmek, sorunu "yerel beylikler"le izah etmek tamı tamına kafasın kuma gömmek değilse nedir?

Genelkurmay karargahında, Genelkurmay Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanı bir basın toplantısı düzenliyor, kafasını kuma gömmekte ısrar edenleri, üstelik bu başyazıdan iki gün önce, en net sözlerle tekzip ediyor. Konu tam da Kürdistan'a düzenlenen basın brifingi. 2 Haziran '00 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde konuya ilişkin şu haber yeralıyor:

"Genelkurmay Basın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanı Kurmay Albay Fahir Altan, ... , Genelkurmay'ın geçen hafta düzenlediği basın turuna katılan gazetecilerin TSK'nın hem terörle mücadelesi hem de terörün yarattığı tahribatın ortadan kaldırılması çabalarının sürdüğünü gördüğünü söyledi.

"Terörün şiddet boyutuna karşı yürütülen mücadelede özellikle 1994'ten itibaren giderek artan istikrarla başarı sağlandığına işaret eden Fahir Altan, terör olaylarının binlerden önce yüzlü, sonra da onlu rakamlara indirildiğini söyledi.

"Bu sonucun bazı kesimlerce PKK'nin sözde barışçı bir çizgiye gelmiş olmasına bağlanmak istendiğini vurgulayan Altan, gerçeğin böyle olmadığını belirterek şöyle devam etti: 'Bu noktaya terörle mücadeledeki süreç içinde sağlanan başarı sonucunda gelinmiş, terör örgütü de bu süreci kabullenmek zorunda kalmıştır.'"

Genelkurmay'ın karargahından 1 Haziran'da bu açıklama yapılıyor. *Özgür Politika* yazarları kalkıp 4 Haziran'da devletin zirvesini "reform yanlısı"olarak selamlayan, sürmekte olan sorunları ise "yerel beylikler"le izah eden yazılar yazıyorlar. Kendileri aldatmıyorlarsa eğer, çok bilinçli bir çarpıtmayla Kürt halkını aldatmaya ve oyalamaya çalışıyorlar demektir.

Yeni Gündem gazetesinde yazan bir islamcı yazar, aynı günlerde Genelkurmay'ın görüşünü şöyle özetliyor:

"Genelkurmay Başkanlığının bazı gazeteci ve televizyoncuları bölgeye götürerek bilgilendirdiğini yazan Koray Düzgören, derin yöneticilerin Kürt kimliği, Kürt dili, Kürtçe eğitim, demokratik reformlar gibi kavramlardan oldukça rahatsız olduklarını ve bu tip söylemleri vatan hainliği eş gördüklerini söylemekte..."

"Geleneksel resmi görüşü savunanlara göre:

"Bundan önceki yirmi küsur isyanın bastırıldığı gibi, son Kürt isyanı da bastırılmış. Kürt örgütleri topyekun teslim alınmıştır.

"Bundan sonra yapılması gereken, yaraların sarılması ve en önemlisi de Güneydoğu'da ciddi bir ekonomik hamlenin başlatılması ve Türkçe bilmeyenlere hızla Türkçe öğretilmesidir . (Yani inkar ve asimilasyona devam!).

"Kürt dili, Kürtçe eğitim, Kürt kimliği gibi söylemler ulusal bütünlüğün en büyük düşmanıdır." (Altan Tan, *Özgür Politika,* 4 Haziran '00)

Generallerin planlarına bağlanan umutlar

Doğan Beyazıt'ın yıllar önce ortaya koyduğu bazı görüşleri biz kaç kez kendi değerlendirmelerimizde hatırlattık. Bundan hareketle ve bu açıklamaların "Milli Siyaset Belgesi" ile uyumuna da işaret ederek, Genelkurmay'ın Kürt sorununda geleceğe yönelik perspektifinin altını çizdik. Bunlar kongre değerlendirmelerimizde ve İmralı teslimiyetine ilişkin eleştirilerimizde genişçe yer aldı. *Özgür Politika*'nın işte bu aynı Doğan Beyazıt'la ilgili olarak şu günlerde yazılmış yazıları ve başyazıları var. Generallere bağlanan kör umutları yansıtan bu yazılar utanç vericidir, Kürt yurtseverliği adına yüz kızartıcıdır.

Aktüel'de Orgeneral Doğan Beyazıt'ın kardeşi Oramiral Vural Beyazıt ile ağabeyinin görüşleri hakkında yapılan ve *Özgür Politika* yazarlarınca büyük umutlara konu edilen röportajı okuyunuz. Tamı tamına, birkaç yıl önce Doğan Beyazıt'm bir televziyon programında söylediklerinden hareketle bizim yaptığımız değerlendirmeleri doğruluyor. Adam, biri istiyorsa kendine Kürt diyebilir, ama üst kimlik olarak kendini Türk olarak tanımlamak zorunda, diyor. Röportajı yapan soruyor; kendini Türk hissetmiyor, söylemese olmaz mı, şart mı bu? Yanıtlıyor amiral; söylemesi daha iyi değil mi, niye söylemesin ki? İşte umut bağladıkları generaller bunlar, umut bağlanan görüşler bu türden görüşler. Bu söylenenlerin yıllardır "özel savaş" yanlısı tüm gerici çevrelerin söylediklerinden de bir farkı yok, bu da ayrı bir nokta.

Daha ilginç bir nokta var. Doğan Beyazıt olayı şöyle koymuştu: Biz zamanı geldiğinde bunlara dilini kullanmak türünden bir takım kültürel haklar tanıyacağız. Ama bunu yapabilmek için de öncelikle şimdiki hareketi ezmemiz gerekiyor. Bunu yapmazsak, yarın bunların çocukları kalkıp; bizimkiler zamanında şuraya kadar direndiler, bu kadarını elde ettiler, şimdi biz de direnirsek bunu şuraya kadar götürürüz derler. Bu mantıktan çıkan doğal sonuç ise şudur: Mevcut hareketi önce ezmeli ve bazı kırıntı hakları ardından tanımalıyız ki; bunları biz verdik, kendimiz bahşettik, adam gibi kıymetini bilin ve boyun eğin, bunu yapmazsanız eğer bahşettiklerimizi aynı şekilde geri almasını da biliriz...

İşte bu aşırı gerici hesap ve politika, teslimiyetin ve tasfiyenin sesi durumundaki *Özgür Politika* için umut kaynağı olabiliyor! Doğan Beyazıt'ın komünistler tarafından yıllar öncesinde teşhir edilmiş gerici yaklaşımları, ciddi ciddi ordu saflarında kendini gösteren yeni "umut ışığı" olarak sunulabiliyor. Almış bunun üzerine duygusal tonda edebiyat yapıyor; savaşan generaller gerçeği daha iyi görüyorlarmış, Doğan Beyazıt'ın anıları bunu gösteriyormuş! Düşününüz ki, adamın karşı-devrimci stratejisinin başarı kazanmış olmasından kendisi avuntu payı çıkarıyor. Neymiş, Kürtlere kültürel bazı kırıntılar ihsan edilecekmiş!

Günü geldiğinde bu kırıntıların verileceğini biz yıllardır söylüyoruz. Bugünden sonra Kürtlerin dilini kim yasaklayabilir ki? Resmi yaşam alanları dışında zaten kendine daha şimdiden fiilen geniş bir alan açmış durumda. Kaldı ki bu kadarı Doğan Beyazıt'ı iki yıl

önceleyen Siyaset Belgesi'nde bile var, yerel kültürlere yaşam alanı açmak deniliyor. Dört sene önce devlet bunu "milli" politika olarak resmen ortaya koymuş.

Kürt hareketini bastırırmak ve teslim almak koşuluyla Kürt sorununa yaklaşımı yıllardan beri budur devletin ve buna sayısız kez bizim basınımızda işaret edilmiştir. Siz bunun neyinden umutlanıyorsunuz ki?

Devrimci akımları doğuran toprağı zayıflatmak

Ama karşı-devrim yeterince bilinçlidir, ne söylediğini, ne yapmak istediğini çok iyi biliyor. *Aktüel*'de yayınlanan röportajda Oramiral Vural Beyazıt, ağabeyi Orgeneral Doğan Beyazıt'ın sözlerini yorumluyor:

"Şunu demek istiyor zannediyorum. Alevilik Diyanet'te temsil edilmiyor ya; madem ki Türkiye'de üçte biri Alevidir, onların da temsil edilmesi lazım. Bir Musevi'nin de temsil edilmesi lazım Diyanet'te. Kararları müşterek almak lazım. Bütün herşeyi Sünniliğe dayandırarak, insanların tümünü etkileyemezsiniz. Bütün sol fraksiyonların altında Alevilik-Sünnilik yatar. Dev-Yol, Dev-Sol, TİKKO'nun altında hep Alevilik vardır, ezilmişliğin isyanı vardır. Ama gerçekten özgürlük verilirse bunlar ortadan kalkar."

Demek ki asıl sorun devrimci muhalefeti ortadan kaldırmakmış. Bir Kürt emekçisinin çifte ezilmişliği, bir Alevi emekçisinin çifte ezilmişliği onun devrimcileştirilmesini kolaylaştırıyor. Devrimci örgütlerde önemli bir Kürt ya da Alevi kökenli devrimci kadro potansiyeli vardır geçmişten beri. Bunlar hep işçi ve emekçi çocukları; sınıfsal ve kültürel çifte ezilmişliktir burada sözkonusu olan. Bu Rusya'da da böyledir. Önplandaki devrimci kadroların çoğu Yahudi, Gürcü, Polonyalı, Litvanyalı, ya da bir başka ezilen ulustan ya da azınlıktandır. Ve o zamandan bunun mantığına işaret edilir; bu çifte ezilmişlik, bu kimliği taşıyan emekçilerin ve aydınlarının devrime geçişini kolaylaştırır, denilir.

İşte adam, general ve amiral Beyazıt kardeşler demek istiyorum, devrime güç akıtan bu ezilmişlik damarlarından birini, düzen için nispeten zararsız olanı keselim diyor. Verelim Alevilere, kursun cemevini, dahası geçsin Diyanet'te temsil edilsin, diyor. Alevilik-Sünnilik adamların umrunda mı, onlar bekçisi oldukları düzeni ayakta tutmaya bakarlar. Sünniliği zaten bir biçimde terbiye ediyoruz, Alevileri de cemevine yöneltip bu arada Diyanet'e de ortak ettik mi, böylece halk kitleleri üzerindeki kontrolümüz daha da kolaylaşır diye düşünüyorlar.

Dikkat ediniz, emperyalistler de aynen böyle yaklaşıyor ve davranıyorlar; Alevi hakkı var, bir parça Kürt kültürel hakkı var, Yezidi hakkı var, Heybeli Ada'daki papaz okulu hakkı var... Ama emekçilerin siyasal ve sosyal hakları yok! İşçinin hakkı yok, emekçinin hakkı yok, köylünün hakkı yok! Tam da bu haklar olmadığı için zaten öteki haklar var. Böylece emekçileri bölüp paralize ediyorlar. Her milliyetten işçi sınıfının birliğini engellemek, atomize etmek için bunu yapıyorlar.

Adam ne diyor; cemevi açtırırsak, Diyanet'te temsil ettirirsek, Dev-Sol, TİKKO, vb. olmaz böylece. Yani bunlar şahsında devrimcilik olmaz demek istiyor, düzene karşı mücadele olmaz demek istiyor. Biz devrimci muhalefetin kökünü aynı zamanda buradan giderek zayıflatabilir, hatta kurutabiliriz diyor. İşte bu politikadan, yani karşı-devrimin izlediği devrimi bitirme stratejisinden medet umuluyor. Eski kontr-gerilla şefi ve MGK genel sekreteri olanlardan, Doğan Beyazıtlar'dan medet umanların hangi safta oldukları açık değil mi?

CHP'ye bağlanan umutlar

Bu ara bir de CHP üzerine yapılan hesaplar, ona yapılmak istenen yatırımlar, ona bağlanan umutlar var. Ecevit'in CHP'ye ilişkin provokatif açıklamaları, bu konudaki heves ve niyetlerin açığa dökülmesine vesile oldu.

CHP bir özel savaş partisi olarak yıllarca hükümette yeraldı. Sosyal yıkım politikaları uyguladı. En büyük kayıplar, en çok sayıda siyasal cinayetler, en yaygın işkenceler o dönemde yaşandı. Şimdi sermaye mevcut hükümet icraatlarıyla ANAP'ı, MHP'yi, DSP'yi kullanıp yıpratıyor. Refah'ı terbiye etmesi gerekiyor, onu hala bu konumda tutuyor. DYP ise çoktan paçavraya çevrilmiş, bir şey vaadedecek, kitleler içinde inandırıcı bir

alternatif olacak durumda değil. Geriye kala kala CHP kalıyor. Solcu ve emekçi yanlısı aldatıcı imajıyla CHP burada tek potansiyel alternatif.

Siz tutup Kürt hareketinin desteğini CHP'nin arkasına verdiniz mi, bu ülkedeki sosyal muhalefetin bu koca yıkım saldırısına karşı (hoş yumuşama adına devletin sosyal yıkım politikalarına bir itirazınız zaten yok) kazanabileceği mevziyi tahrip edebilecek en büyük ihanetin altına imzanızı attınız demektir. Böylece düzen, sermaye sınıfı, bir dönemi daha CHP sayesinde savuşturmuş olacak. CHP '91'de tam da böyle bir dalgaya binerek geldi. Sonuç, o dönemin, hükümet ortağı CHP'nin tam hizmeti ile iyi-kötü kurtarılması oldu.

CHP bir yıldır meclis dışında ve tek bir ciddi etkinliği, mitingi ya da kitlesel eylemi yoktur. Altan Öymen, Tarhan Erdem, tüm bunlar düzenin, sermayenin, İMF'nin, Amerika'nın adamları. CHP ile ittifak kuracaksınız da ne olacak? Yıkımın halk kitlelerinde yarattığı tepkiyi düzenin bir başka kanalında bloke edeceksiniz böylece.

Teslimiyet çizgisinin tam iflası

PKK'nın İmralı'daki teslimiyetle gündeme getirdiği politika bir yıl gibi kısa bir sürede her açıdan iflas etti, hazin bir çöküşe uğradı. Bu teslimiyetçi ve tasfiyeci politika, temel ilkelerin ve programın terkedilmesi, ulusal kurtuluşa dayalı stratejinin terkedilmesi, bir bütün olarak davanın terkedilmesi, meşru ulusal istemlerin terkedilmesi veya içinin boşaltılması anlamına geliyordu. Bunlara ilişkin değerlendirmelerimiz ve bu karşı-devrimci dönüşe karşı tutumumuz biliniyor, bunları burada bir kez daha yinelemek gerekli değil.

Ben konunun daha özel bir yönüne kısaca işaret etmek istiyorum. Teslimiyeti ve tasfiyeyi Kürt halkına kabul ettirmek için bir yıl önce neler söyleniyordu? "Başkanın bir bildiği var", "gizli pazarlıklar var"; biz bu açılımı yaptık, devlet de buna muhakkak ki karşılık verecektir; ABD'nin Ortadoğu'ya ilişkin barış planlamasında Kürtlere de yer var ve bunun gerekleri yerine getirilecek, vb., vb. deniliyordu. Kürt kitleleri hep bu boş umutlarla aldatıldılar İmralı teslimiyetinin ardından. Bir takım masallarla bu teslimiyetçi-tasfiyeci politikaya razı ettiler, hiç değilse çürütücü bekleyip görelim pasifliğine ittiler.

Bir yıl sonra ne oldu? Bu politika tümüyle iflas etti. Emperyalizme ve devlete bağlanan bütün umutlar olduğu gibi çöktü. Genelkurmay, basın sözcüsü albay Fahir Altan'ın ağzından, herkes unutsa bile biz unutmayacağız, diyor. Savaşın askeri cephesi kazanılmıştır, şimdi de psikolojik ve kültürel cephesi kazanılacaktır; şimdi asimilasyon zamanıdır, Kürt kimliğini ve kültürünü Türk kimliği ve kültürü içinde eritmek, onun bir alt öğesi haline getirmek zamanıdır deniliyor. Türkçe öğreterek, kültürel asimilasyona tabi tutarak, bu yeni cephede başarı kazanmak zamanıdır, deniliyor...

"Anayasal Vatandaşlık" türünden Kürt ulusal kimliğinin reddine dayalı aldatıcı, göz boyayıcı girişimler, şimdiki cumhurbaşkanı tarafından bile Anayasa Mahkemesi Başkanı iken savunuldu. Mücadele az-çok devrimci bir çizgide sürüyorken, devletin hakim odakları buna dayalı sözde tavizlerle sorunu yatıştırmayı planlıyorlardı. Bugün artık buna bile katlanamıyorlar, en başta da ordu. Bu doğrultuda ve daha çok da AB girişimi çerçevesinde hazırlanan tasarılar bile anında bir "devlet krizi" yaratıyor.

Bu devletin "büyüklüğü"ne bağlanan umutlar çöktü. (Hatırlayınız, bu "büyüklük" devletin "tarihi" ile ilişkilendiriliyordu İmralı'dan PKK Başkanlık Konseyine yazılan ve engelsizce iletilen uzun mektuplarda!) Kürt basını aylardır bunun ağırlığını, sıkıntısını, ezikliğini ve hırçınlığını yaşıyor. Artık ne diyeceklerini, kime saldıracaklarını, durumu nasıl idare edeceklerini bilemiyorlar. Doğan Beyazıtlar'ın "umut ışığı" olması bundan. Denize düşen yılana sarılırmış; teslimiyet batağına düşenler, günbegün önlerine ne çıkarsa üç günlük umutlarla ona sarılıyorlar.

ABD'ye bağlanan boş umutların çöküşü

Özgür Politika şu sıralar acı acı feveran ediyor; *"Güney Kürdistan'a saldırı ABD merkezlidir"*, diyor. YDK ve KDP temsilcileri Washington'a gittiler, oradan PKK'nın yokedilmesi emrini aldılar, geldiler, saldırıyı başlattılar, diye yazıyor. Demek ki ABD

elçisinin Diyarbakır'da, Van'da büro açmak hevesi hiç de öyle PKK'nın kara kaşı kara gözü için değil. PKK'nın mutlak bir biçimde ezilmesini istiyorlar. Bugün artık geçmişte kalmış olsa da, "isyancı" kökeni ve kimliği affedemiyorlar. Albay Fahir Erman, "herkes unutsa da biz unutmayız" derken, aynı tutumu dile getirmiş oluyor.

Bizzat PKK basınının kendi beyanlarına göre, büyük umutlar bağlanan ABD, YNK ve KDP'ye de, gidin PKK'nın Kuzey Irak'taki varlığını ezin diyor. Teslimiyetçilik yetmez, bunların geçmişte bir isyancı kimliği var, bu nedenle ezilmeli, kökü kazınmalı diye düşünüyor demek ki emperyalist dünyanın jandarması. İşte üzerine politika yapılan, umutlara konu edilen odakların durumu. Şimdi de saldırılar ABD kaynaklı diye feveran ediyorlar. "Tasfiyeci saldırıları boşa çıkaralım", "Saldırılar Washington merkezli", diyorlar. Bunlar Temmuz tarihli, demin okuduklarım ise Haziran safhasıydı. Politikaları, umutları bir ayda iflas ediyor. Yaşar Kaya son bir yıldır döne döne yazıyor; ABD Ortadoğu barışını "dizayn ediyor", bu plan içinde Kürtlere de epeyce şey var, hiç merak etmeyin, dünyanın jandarmasıdır, sonuçta onun dediği olacaktır, diyordu. Oysa şimdi, "Saldırılar Washington merkezli" diye bağırıyorlar, ABD'yi suçluyorlar. Oysa ABD çok gerçekçi, ne yaptığını çok iyi biliyor. Feveran içindekiler kendi budalalıklarına yansınlar.

Kitleleri aldatmaya yönelik yeni manevralar

Bu politikalar iflas etti, bunun tartışılacak bir yanı kalmadı, herşey apaçık ortada bugün. Kürt hareketi Öcalan'ın hayatını kurtardı, karşılığında binlerce Kürt gencinin hayatına, onca maddi ve manevi fedakarlıklara malolmuş kazanımlarını feda etti. Ama acı ve utanç verici iflastan bir takım sonuçlar çıkarılacağına, hala Kürt emekçileri aldatmak için yeni bir takım manevralara girişiliyor. Yine 3 Haziran tarihli *Özgür Politika*'da yayınlanan *"Demokratik İrade"* başlıklı başyazıdan okuyorum:

"PKK Genel Başkanının asıl şikayeti anlaşılmamak! Öcalan ne devlet, ne partiler, ne sol gruplar, ne demokratik güçler, ne de Kürt hareketi tarafından anlaşıldığını söylüyor. Öcalan'ı anlamamanın temel ortak paydası, ortaya koyduğu stratejinin öznesine ilişkindir. Bir başka deyişle barışın, demokratikleşmenin, özgür birlikteliğin nasıl ve kimler tarafından gerçekleştirileceğine dairdir. Devlet ve kendine 'sol 'diyen bir kesim, Öcalan'ın teslim olduğunu ve İmralı savunmalarının teslimiyet stratejisi olduğunu veya barışı, demokrasiyi, herşeyi devlete havale ettiğini söyleyerek Demokratik Cumhuriyet Sratejisi'nin öznesinin devlet olduğunu ileri sürüyorlar..."

"Barış Stratejisi'ne inanan, benimseyen demokratik güçler ile Kürt kurumları ise her koşulda meşru-demokratik haklarını, varolan güç ve olanaklarını yeterince kullanamayarak, sanki doğal haklarının gerçekleşmesini devletten bekler tutuma düşerek, Barış ve Demokrasi Stratejisi'nin öznesine dolaylı da olsa devleti koymak durumuna düşmektedirler."

"Bu tutumda zaman zaman Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki demokratik kurum ve mevzilerde görülen 'süreci zorlamamak' kaygısı da önemli rol oynuyor. Halbuki PKK Genel Başkanı, 'benim idamıma malolsa bile çözüm stratejisi kapsamında halkımız demokratik iradesini ortaya koymalıdır' diyor. Öcalan bu hayati derecede yanlış anlamanın düzeltilmesini isteyerek..."

Nedense Öcalan anlaşılamadığını aradan geçen koca bir yılın ardından farketmiş oluyor. Öcalan bir senedir konuşuyor, her hafta demeç veriyor, Başkanlık Konseyi'ne deste deste mektuplar gönderiyor. Ortada koca koca İmralı savunmaları var. Ama buna rağmen bir senedir kimse Öcalan'ı anlamamış! Bu herkesi aptal yerine koymaya kalkmak değilse nedir?

Öcalan; demokratik stratejinin öznesi halk kitlelerinin demokrasi mücadelesidir diyormuş! Ama kitapçıklar halinde yayınlanan İmralı savunmaları hiç de böyle demiyor. Ordu '96'dan beri demokratik bir sürecin önünü açtı ve halen de bu sürecin öznesidir; ordu demokratik açılımlar yapmak istiyor, partimiz buna zamanında karşılık veremedi, şimdi artık görevimiz buna yanıt vermektir, diyor bu savunmalar. İmralı duruşmaları esnasında demokratik sürecin öznesi, sürükleyici gücü orduydu. Şimdi bu misyon halk kitlelerine bahşediliyor ve durum da "hayati derecede

yanlış anlama"larla, bir yıldır bir türla "anlaşılamama"larla izah ediliyor. Aman ne de güzel bir izah!

Burada basit ve samimiyetsiz bir politik oyun var. İmralı'daki Öcalan'ın yaşamı kurtarılmak isteniyordu, herşey buna endekslendi, herşey buna feda edildi. Şimdi artık Öcalan'ın kurtarıldığına inanılıyor, bu bir senede kazanılmış bir mevzi sayılıyor. Ama ortada bir yıldır dayanaksız hayaller, umutlar ve vaadlerle aldatılıp oyalanan Kürt halk kitleleri var. Devletin ve ordunun bütün şiddetiyle süren inkar ve imha politikası karşısında, teslimiyetçi barış politikasının çöküşünün bir biçimde izah edilmesi gerekiyor bu kitlelere. Bu da bir "yanlış anlaşılma" ya da "anlaşılamama" olarak sunuluyor. Aman ne güzel!

Gerçekte ortada hiçbir "yanlış anlama" ya da" anlaşılamama" yok. Hadi biz kötü niyetli "Türk solu" anlamama inadımız nedeniyle yanlış anladık. Ya Öcalan'ın savunmalarını yeni bir amentü olarak benimseyen, son bir yıldır öteki herşeye gözlerini, kulaklarını ve zihinlerini kapayanlar niye yanlış anladılar?

Gerçekte sorun tümüyle başkadır. Teslimiyetçi reformizm çökmemek için kendine barışçıl, yumuşak bir mücadele alanı açmak, kitlelerin bir yıldır dizgilenen enerjilerini bu alanda zararsızca değerlendirmek ve elbette bu sayede bazı tavizlere devleti zorlamak için bir basınç alanı açmak istiyor. Burada barışçıl, meşru, demokratik sınırlar kesinlikle aşılmayacak uyarısı önemle yapılıyor. Böyle olmak kaydıyla, Kürt kitlelerinin birazcık hareketlenmesine ihtiyaçları var. Zira aksi durumda tümden iflas edecekler, şu anki yok sayılma konumundan kurtulamayacaklar. Büyüklüğüne ve tarihsel şanına kör umutlar bağlanan devlet tarafından bir şey verilmiyor; inkar ediliyorlar, ezilmek, tümden yok edilmek isteniyorlar. Buna karşı kendine basit bir direnme alanı açmaya ihtiyaçları var. "Ölümcül yanlış anlama" laflarının gizlediği basit gerçek bundan ibaret.

"Kürt ulusal önderi Öcalan yine en büyük fedakarlığı yapıyor"!

Öcalan İmralı duruşmaları ve izleyen dönemde; stratejimizi değiştirelim, mücadeleyi durduralım ve dışarı çekilelim, bu devlet tarihine ve şanına yakışır büyüklükte adımlar nasılsa atacaktır, buna güvenelim, karşılıklı güven vermek esastır, süreci zorlamayalım (öyle ya, süreci zorlamak ola ki idam tehlikesi yaratırdı!), diyordu... Ama şimdi idamın savuşturulduğuna inanılıyor. Genelkurmay başkanı bile, biz idamın kaldırılmasına karşı değiliz dediğine göre, bu konuda rahat olunabilir artık. Bu koşullarda "benim idamıma malolsa da" denilirek kahramanlık taslanıyor.

Gene en büyük fedakarlığı Abdullah Öcalan yapıyor diyor *Özgür Politika*'nm başyazarı, pek duygulandırıcı bir ifade tarzı ile; *"Kürt ulusal önderi Öcalan yine en büyük fedakarlığı yapıyor."* Neymiş bu fedakarlık peki? *"Benim idamıma malolsa bile çözüm stratejisi kapsamında halkımız demokratik iradesini ortaya koymalıdır'* diyormuş Öcalan. İmralı duruşmaları rezaletinden sonra pek inandırıcı bu sözler!

Bu, halkı sürü yerine koymak, bir kez daha en kaba bir biçimde aldatmaya yeltenmektir. Burada korkunç bir samimiyetsizlik var. İflas eden bir politikayı irdelemek yerine, reformist politikaya küçük rötuşlarla, yasal ve barışçı, ölçülü ve yumuşak bir alan açmak girişimi var. Teslimiyeti nasıl yaldızladıklarını iyi bildiğimiz bu adamlar, en başta da Abdullan Öcalan'ın kendisi, bu yeni manevrayı da "halkın demokratik tepkisi"ni ortaya koyması, "demokratik irade"sini göstermesi biçiminde yaldızlıyorlar. Devletin icazet alanı dışına çıkılmaksızın ortaya konulacak bir "demokratik irade" düşününüz! "Demokratik irade" kavramının kendisiyle bile mantıksal bir çelişki demek olan bu iddianın ciddiyetsizliğini sergilemek için herhangi bir çaba harcamak gerekmez.

Bu oportünist manevralar, bu samimiyetsizlik net bir tutumla teşhir edilmelidir. Kürt halk kitlelerinin bu denli kaba manevralarla aldatılması seyirci kalınmamalıdır.

TKİP artık internette: http://members.tripod.de/tkip

Örgütsel güvenlik sorunları

Takip ve takipe karşı önlemler üzerine

Bazı temel tespitler/kurallar

* Her yoldaş örgütsel güvenliğin gereklerinin uygulayıcısı ve (yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya) denetçisi olmalıdır ki, biz bu yeniden inşa sürecinde sağlam bir geleneğin mimarları olmayı başarabilelim. Bugün sorun, kurucu organlar ve kurucu kadrolar olmayı başarabilmektir. Ancak bunu başarabilen birimler ve kadrolar, partinin profesyonel çekirdeği ve örgütsel omurgası içinde yer almaya hak kazanacaklardır. Lenin'in, 20. yüzyılın başında çarlık Rusya'sında, *„profesyonel devrimcilerin siyasal polise karşı mücadele sanatında uzmanlaşması gerekliliği"* üzerine söyledikleri, yüz yıl sonra siyasal polisin çok daha tertibatlı ve deneyimli olduğu bugünün Türkiye'sinde parti militanları için bir kat daha geçerlidir.

* Örgütsel güvenlik parti için en hayati meseledir. Örneğin ihmal yüzünden başka yoldaşlarına takip bulaştıran, partinin darbe yemesine sebep olan bir kişi polis karşısında çözülmüş bir kişi ile aynı duruma düşer. Sorumluluğumuza böyle bakmalıyız. Bu konuda hiçbir gevşeklik, sorumsuzluk kabul edemeyiz. Partiye, onun kollektif enteğine karşı büyük bir suç işlemiş oluruz. Hiç kimse bu kuralların üstünde, bu kurallardan muaf değildir. Her ciddi kural ihlali (ki örgütsel güvenlik sözkonusu olduğunda her ihlal ciddidir), kişiye dönük haklı bir şüphe nedenidir. Soruna böyle yaklaşmamız gerektiği kongrede karar altına alınmıştır.

Takibin amacı nedir?

Takibin (opaerasyonun takip aşamasının) amacı, takip edilen militanı tutsak almak değildir. Bu militan üzerinden örgütün içinde ya da örgütün irtibat içinde olduğu diğer kişi ve mekanlara ulaşmaktır. Takibe karşı mücadele ve önlemler de öncelikle düşmanın bu amacını boşa çıkartmak üzerine kurulu olmalıdır.

Takibe karşı mücadele pratiği konusunda süreç içinde pişip ustalaşacağız. Ama kendiliğinden değil. Ancak her günkü uyanıklık, kurallı yaşam ve profesyonel karşı tedbirleri uygulamak sayesinde... Burada günlük "olağan" kontrollerin "olağanüstü" önemi her organ ve yoldaş tarafından kavranmalıdır ve gereklerinin mutlak suretle yerine getirilmesi sürekli bir denetim konusu yapılmalıdır.

"Savaş", "barış" zamanındaki hazırlık sayesinde kazanılır. "Barış" zamanını "savaş"a hazırlık için iyi değerlendirmeyenler, çarpışma anında yenilgiye mahkumdurlar. Burada "savaş" zamanını takipin başladığı kesit, "barış" zamanını ise takip öncesi kesit olarak düşünelim. Ağustos böceği ile karıncanın hikayesi de bu açıdan öğreticidir

Takip şüphesi karşısında, öncelikle takip altında olup olmadığımızı netleştirmek görevimizdir. Takip altında olup olmadığımızı ve takibin nereden, nasıl başlamış olabileceğini netleştirmeden, takibi (eğer varsa) atlatmayı da başaramayız. Atlattığımızı sanırız ama yanılırız.

Takip şüphesini netleştirmede başarının güvencesi, bir kez daha tekrarlıyoruz, takip öncesi "olağan" dönemdeki günlük kontroller içinde pişip ustalaşmaktır. Bir diğeri, parti içinde tüm organ ve kadroların illegal çalışmanın kurallarını ve gereklerini bir bütün olarak yerine getirmeleridir. Aksi takdirde belli belirsiz her durumda takip şüphesi altına girilir. Ve eğer varsa bir takibin nereden başlamış ve nereye kadar yayılmış olacağı belirsiz kalır. Ve bu durum parti çalışmasına herhangi bir polis operasyonu kadar zarar verir.

Günlük "olağan" kontrollerin "olağanüstü" önemi

Günlük kontroller kesintiye uğratılmamalıdır, günlük çalışmamızın "olağan"

bir parçası haline getirilmelidir. Parti militanı, 3-5 gün uyanık ve kontrollü davranıp sonra "takip yok, herşey normal" rehaveti içine girerek gevşeyemez, uykuya dalamaz.

Polis takibi başlatma imkanını yakaladığında, hemen takibi geliştirmeyi tercih etmeyeceği gibi, takibe başladığında bunu kesintisiz sürdürmeyi de tercih etmez. Polisin bu konuda en büyük silahı bizim rehavetimiz olacaktır.

Polis takibi parça parça ve dönem dönem sürdürür...

Demek ki polis takibi, zamana yayıp çemberi önce geniş tutarak, sonra adım adım daraltarak yapar. Tespit edilen mekan ya da inilip binilen durak üzerinden, bunu yeni takip için başlangıç noktası olarak aldıklarında da gene aynı tarzda hareket ederler.

Tüm bu yukardakileri, bizim sürekli uyanık ve günlük kesintisiz kontrol içinde olmamız gerektiğinin altını bir kez daha çizmek için hatırlatıyoruz.

Günlük "olağan" kontroller ve bunun bazı gerekleri

Günlük "olağan" kontrollerin amacı, takip ve denetim altında olup olmadığımızı anlamaktır. Burada takibi anlayabilmekte en kritik halka, çevremizde olağan ve normal olan ile olağan dışı ve anormal olanı ayırtetmek konusunda ustalaşmaktır. İkincisi, olağan dışı ve anormal olanların tekil olup olmadığını, bir süreklilik arzedip arzetmediğini anlamaktır.

Burada birkaç noktayı daha belirtelim. Polisin takip timleri, sistemli bir takip sırasında, kadın-erkek, yaşlı-genç çok sayıda kişi, burjuvadan sokak serserisine, seyyar satıcıdan taksi şöförüne kadar çok farklı kılık, araba, kamyonet, servis minübüsü, ticari taksi, aygaz arabası vb. çok farklı görünüm ve yanısıra anında haberleşmeyi ve takip timinin koordinasyonunu sağlayan cep telefonu, telsiz vb. araç ve imkanları kullanır.

Polisin elindeki takip güçlerini ve imkanlarını ne küçümsemeli ne de abartmalıyız. Polisin elindeki takip güç ve imkanları konusunda yaklaşık bir fikir sahibi olmak bu yüzden önemlidir.

Bunlar her ne kadar bulunduğumuz çevreye doğal bir uyum sağlamaya çalışarak hareket etseler de, takip konusunda ustalaşmış bir militanın gözünden kaçmaları hiç de zor değildir.

Sistemli bir takip altında isek, bunu en başta çevremizdeki ve peşimizdeki "olağan olmayan" hareketlilik, yoğunluk ve garipliklerden (araba, insan vb.) anlayabiliriz.

Neyin olağan neyin ise olağan olmadığını anlamanın yolu, altını bir kez daha çiziyoruz, birincisi doğal çevremize hakim olmak, ikincisi günlük kontroller içinde pişip ustalaşmaktır. Evinden işine giderken yürüdüğü güzergahı her gün dikkatli bir şekilde gözlemeyen, sabit esnafı, sabit arabaları ya da sabit konrol noktalarını, ya da köprü başlarını tutan seyyar satıcı kılığındaki sabit sivil polisleri vb. tanımayan, bölgesinde belli saatlerdeki olağan insan ve araba trafiği konusunda az çok fikir sahibi olmayan, konumlandığı bölgeyi ve evi seçerken bunun ihtiyaçlarını göz önünde tutmayan bir militanın, takip var mı yok mu anlamakta başarısız kalması şaşırtıcı olmamalıdır.

Eğer çevremizde, peşimizde şüphemizi çeken kişi ya da vasıtalar var ise ve bunları (mutlaka hafızamıza kazımalıyız, insan yüzlerini, giyimlerini ve arabaların belli sabit özelliklerini gözlemleyerek) bir süre sonra başka bölgede aynı gün ya da bir başka gün yine görürsek, bu hiç şüphesiz takip altındayız demektir.

***

Şimdi günlük olağan konroller konusunda bir kaç pratik örnek vereceğiz. Burada ayrıntılara boğmadan işin mantığını örneklemeye çalışacağız. Yoksa ayrıntı düzeyinde aktarılacaklar sayısızdır...

* Her militan sokaktaki günlük trafiğinde "küçük" ve "doğal" manevralar yaparak hareket etmeli, bu konuda kendi pratiğini sürekli yetkinleştirmelidir... Demek ki, takip kontrolü için gerekli zamanı her zaman ayırmalıyız, bunu bir kayıp olarak görmemeliyiz...

Demek ki, inip bindiğimiz durağı ve gidiş-geliş güzergahımızı sık sık değiştirmek bizim lehimize, polisin ise aleyhinedir. Biçimsel bir önlem gibi gözükse de, takip esnasında polisin işini zorlaştırmamız ve takibi anlamamız açısından bize yardımcı olacaktır.

Bu "küçük" ve "doğal" manevraları sadece

evden işe giderken değil, her yerde yapmayı alışkanlık haline getirmeliyiz. Bunlar aynı zamanda her zaman doğal ve son bir kontrol işlevi göreceklerdir (örneğin bir yoldaşla randevu yerimize giderken)....

Bu tür "manevralara" bir diğer örnek ise, gideceğimiz yere en yakın durakta inmek yerine bir sonraki ya da bir önceki durakta inip aradaki mesafeyi yürümektir. Bunun kaybettireceği zaman önemsiz, kazandıracağı önlem ve deneyim ise önemlidir. Sokaklarda doğal ve esnek manevralarla (keskin zigzaglar çizmek daha dikkat çekicidir ve işlevsizdir) ilerlemek, takip kontrol için işlevseldir.

* Günlük sokak trafiğinde en sık kullandığımız araçlar otobüslerdir. Otobüslerdeki yolculuğumuz takip kontrolü için önemli imkanlar sağlar...

Bu durum bize hangi görevi yüklüyor?

Birincisi, otobüse inip binenleri mümkün olduğunca kontrol etmek. Binenlerin bize yönelik özel bir ilgilerinin olup olmadığını gözlemlemek, binen değişik kişiler arasında işaretleşme olup olmadığını gözlemlemek, biz inecek gibi kapıya doğru hareketlendiğimizde bu kişiler içinde de hareketlenenler olup olmadığını gözlemlemek, vb... (Burada biraz ayrıntıya giriyoruz ve bu ayrıntılar takip kontrol görevlerini yoldaşlarımızın gözünde büyütmesine neden olmamalıdır. Dediğimiz gibi, bunları her gün olağan olarak yapmak bize bir süre sonra tüm bu ve benzeri ayrıntıların kolaylıkla ve doğallığında üstesinden gelme, bunların hepsinin sıradan reflekslere dönüşmesi yeteneğini kazandıracaktır.)

İkincisi, otobüslerde (eğer o günkü ön süreçte takip olmadığı konusunda kesin bir kanaat içinde değilsek) koltuğa kurulup oturamayız. Otobüsün arka tarafında ve ayakta olmalı ve otobüsün arkasındaki araç trafiğini gözlemlemeliyiz. Özellikle ve uzun süre otobüsün arkasından gelen bazı araçlar var mı? Otobüs duraklarında bekleyip de otobüsün arkasından hareketlenen ve peşine takılan araçlar var mı? Duraklarda yolcu indiren araçlar ve bu araçlardan inip de otobüse binen yolcular var mı? (Bunların herhangi biri ile tekil olarak ve tesadüf olarak her zaman karşılaşabiliriz. Bu tür durumlarda hemen takip altındayız sonucuna ulaşamayız. Eğer bu anormallikler başka olaylarla peşisıra devam ediyorsa, takip şüphesi ciddi bir düzeye ulaşır.)

***

Takip altında olduğumuz konusunda şüphemiz yüksek düzeyde ise ya da takip kesin ise, nasıl hareket etmeliyiz?

1) Atlattığımızdan emin olana kadar örgütle ilişkili hiçbir mekana (buna kendi evimiz de dahildir, çünkü bu tutuklanmamıza sebep olabilir) gitmeyecek, hiçbir yoldaşla temas kurmayacağız...

2) Soğukkanlı ve rahat hareket edeceğiz. Bizim takip altında öncelikli görevimiz takibi kendimizle sınırlamaktır, partiye daha fazla zarar vermesini engellemektir. Takibi atlatmak, tutsak düşmemek bütünüyle irademiz dahilinde olmayabilir. Ama takibin partiye başka bir zarar vermesini engellemek bütünüyle bizim irademiz dahilindedir. Bunun bilincinde olmanın ve bunun gereklerini yerine getirmenin moral gücü ve rahatlığı ile hareket etmeliyiz. Kendi tutuklanma riskimiz bizi moralsiz kılmamalıdır. Takip altındayken soruna ve sorumluluklarına öncelikle partinin genel çıkarları üzerinden bakan militan, takip sırasında soğukkanlılığını korumayı da başarır. Takip saatlerce, hatta bazen günlerce sürebilir.

Takibin bir yan amacı da militanı taciz etmek, yılgın düşürmek, yenilgi pisiklojisi içine sokmaktır. Buna karşılık biz moralimizi her zaman yüksek tutmalıyız. Takibi atlatmak konusunda hiçbir zaman pes etmemeliyiz. Ama tutuklanma ihtimali karşısında da her zaman hazır olmalıyız. Eğer tutuklanırsak, düşmanı bu sefer ininde yeneceğiz, bunun tokluğu ve rahatlığı içinde olmalıyız.

3) Peki atlatmak için nasıl hareket edeceğiz?

(Güvenlik nedeniyle buradaki bir dizi bölüm atlanmıştır...)

Mümkün olduğunca, takibi farkettiğimizi takip edenlere farkettirmeden hareket etmeliyiz. Yani bir kez daha doğal ve rahat hareket etmeliyiz...

Takibi bir an önce atlatmak düşüncesiyle aceleci ve plansız hareket etmemeliyiz. En uygun bölgede, en uygun zamanda, en uygun manevrayla takip zincirini en zayıf halkasından kırıp aşmayı amaçlamalıyız.

Takibi atlatmak için geçişlerini iyi

bildiğimiz bölgeleri önceden tespit edip, kafamızda önceden çeşitli alternatif planlar hazırlamalıyız ve bunun pratik eğitimini önceden yapmalıyız. Bu planları takip esnasında oluşturmaya çalışmak bizi dezavantajlı kılar. Bu tür uygun bölgeler nereleridir? Buna her militanın kafa yorması ve pratik tatbikatla kendini önceden hazırlaması gerekir. Ama gene de bir kaç şey söylenebilir...

Sistemli organize takip belli sayıda araç ve yaya ile sürdürülür. Takip timini organize edenler, bizim yaya ya da vasıta ile hareket halinde olduğumuz güzergah doğrultusunda ya da içinde yürüdüğümüz semtin çıkış noktaları (yaya ya da gene ana taşıt yolları, otobüs durakları vb.) üzerinden kendi vasıta ve yaya güçlerini serperler. Böylelikle birebir peşimizden gelmeseler de takibi süreklileştirmeyi, çemberi güvencelemeyi hedeflerler. Bizi bir an için gözden kaybetseler de, eğer çemberin içindeysek, çıkış noktalarını tutarak bu çemberi yavaş yavaş daraltıp, yerimizi ve yönümüzü tespit etmeye çalışırlar. Tespit ettiklerinde ise, çemberi genişletip mümkün olduğunca çıplak göze görünmemeye çalışırlar...

Takip sırasında ticari taksiler emniyetle ve dolayısıyla takip timi ile işbirliği içinde çalışmakta ve takibe aktif olarak katılmaktadırlar. Bu bilgi tahmini değil kesindir. Polis merkezi, telsizli ticari taksilere takip edilen şahsın tipini, giyimini tarif etmekte, bulunduğu bölgeyi ve gittiği yönü tarif etmekte ve taksilerden arabaya almamasını ya da almak için çevresinde dolaşmasını ya da sadece gördüğünde gittiği yönü merkeze bildirmesini istemektedir... Bu gerek takip altındayken, gerek günlük olağan kontroller sırasında özel bir dikkat göstermemiz gereken önemli bir noktadır...

(Örgütsel güvenlik nedeniyle izleyen bölümler atlanmıştır...)

Eğitim gündemi...

(Baştarafı s.21'de)

* Geçmiş örgütsel sürecimizde nice "yüce" dağlar nasıl devrildi ve nice "kuru" fidanlar nasıl yeniden yeşerdi, çiçeklendi, kızıl bir gül olarak açtı? Bu örnekleri nasıl kavramalıyız?

* Parti yaşamında hak ve görevler diyalektiği nedir, nasıl kavranmalı, nasıl yaşanmalıdır ?

* Devrimci eleştiri ve özeleştiri ile tasfiyeci "eleştiri" ve "özeleştiri" arasındaki farkı nasıl ayırdedeceğiz?

* İşçi sınıfı ve ezilenler ile manevi bağlarımızın pekiştirilmesi ne demektir? Bu açıdan durumumuz nedir, sorunlarımız nelerdir? Bu pekişme nasıl yaşanacaktır? Bu konu, komünistlerin savaşımında neden hayati bir önemdedir?

* Komünistler için "bir gün bile yaşamak", "davamız uğruna tereddütsüz ölmek" deyişlerinin sınıfsal anlamı nedir?

Komünistlerin devrim için fedakarlığı can bedeli düzeyine kararlılıkla yükseltmesinin sınıfsal önemi, politik ve felsefi anlamı nedir?

* Fabrika çalışmasının kadroların sınıf devrimcisi dönüşüm süreci içindeki yeri, anlamı, işlevi, önemi nedir? İşçi kökenli olan ve olmayan militanlar açısından bu dönüşüm sürecinin öne çıkan yönleri ve öne çıkan yetersizlik, zorlanma alanları nelerdir?

* İçinde bulunduğumuz dönemde tasfiyeciliğin yaygın bir hastalığa dönüşerek devrimci safları içten içe kemirmesinin nedenleri nelerdir? Bunun örnekleri nelerdir? Parti güçlerimizin bu etkiden bütünüyle muaf olduğu söylenebilir mi? Tasfiyeciliğe karşı mücadele parti organ ve kadroları için parti çalışmasında her günün, her anın sorunu ve görevi olarak nasıl kavranmalıdır?

* Partili devrimcilerin inancı neden bilimsel teorik-programatik bir temele oturmalıdır?

Partili kadrolar mücadele gücünü ve silahını neden marksist teoriden ve parti programından almak zorundadırlar?

* Parti yaşamında ve çalışmasında önderlik sorunu nedir? Bu sorun geçmiş örgütsel süreçlerimiz içinde hangi biçimler altında kendisini ortaya koymuştur? Karşılaştığımız çeşitli "önder" tipolojileri? Yaşadığımız, bildiğimiz deneyimler, örnekler, bin nasihata bedel musibetler nelerdir? Nedir önderlikten anladığımız, nedir önderlikten beklediğimiz? Balık tutup bizi besleyen önder mi, yoksa bize balık tutmayı öğreten önder mi?

Eğitim gündemi üzerine

(İstanbul İK'nın eğitim sorunu üzerine 18 Ağustos '00 tarihli genelgesi)

Parti üye ve aday üyelerine, tüm örgütlü parti militanlarına...

Sevgili yoldaşlar,

Parti organlarının eğitim gündemleri çerçevesinde bazı seçilmiş konuları ve bu konularda üzerinde düşünülmesi, tartışılması gerekli olan çeşitli başlıkları aşağıda sıralıyoruz.

Burada sorulan soruların cevaplarının araştırılmasını ise, yoldaşlarımızın düşünme ve organlarımızın tartışma süreçlerine bırakıyoruz. Bunu bir yöntem olarak kasten tercih ediyoruz. Mümkün olduğunca çok yönlü düşünmeyi ve konu üzerinde derinleşmeyi sağlamak için bu soruların ucunu kasten açık bırakıyoruz.

Yoldaşlarımızın, organlarımızın, parti organlarının eğitim gündeminde işlenmesini gerekli gördüğü bu ve benzeri çeşitli konulara ilişkin görüşlerini, önerilerini ya da sorularını yazılı olarak iletmelerini istiyoruz. Aşağıda sıralananlar, gündeme alınabilecek sayısız konu arasından seçilmiş sadece temel bir kaç konudur.

Yoldaşlarımız bu konular üzerine sağlam bir bakışa sahip olmak için gereksinim duydukları düşünsel araçları, partimizin kongre ve öncesi süreçteki düşünsel birikiminden ve pratik deneyimlerinden en iyi şekilde yararlanarak edinmeleri gerektiğinini altını bir kez daha çiziyoruz. Evet "serbest" düşünelim, "bağımsız" düşünelim, ama partili devrimcinin hoş görmemesi gereken temelsiz ve amaçsız "küçük-burjuva liberal fikir cimnastiği" zeminine asla savrulmadan... Bunun güvencesi ise partimizin tüm bu konulardaki temel değerlendirmelerini (kongre, konferans, MYO başyazıları ve benzeri) özümsemek, bunu mutlaka geçmiş pratik deneyimleri öğrenmek ve kavramakla birleştirmek ve parti kararlarının gereklerini kesin suretle yerine getirmektir.

Bu ve benzeri konularda yoldaşlarımızın organlarda yapacakları tartışmalar üzerinden görev bölüşümüne giderek yazılar (yanısıra gerekli görürlerse mektup ya da notlar türü yazılar) yazmalarını ek olarak talep ediyoruz. Bu yazılar MYO ve PYO'da kullanılabilir ya da kullanılmayabilir. Soruna sadece buradan bakmamak gerekir. Partimiz için öncelikli ve önemli olan, bu konularda parti çalışmamızın mevcut durumu, bununla birlikte organlarımızın, yoldaşlarımızın sorunları, görevleri kavrayış düzeyi hakkında fikir sahibi olmaktır. Ve yanısıra ilgili konularda parti çalışmasına şu ya da bu şekilde aktarılacak olan katkılarını en ileri düzeyde almaktır.

İstanbul İl Komitesi
18 Ağustos '00

Parti organlarının eğitim gündemleri çerçevesinde önerdiğimiz çeşitli konu ve sorunlar

(Önem ve öncelik sırası gözetilmemiştir)

* Partimiz küçük-burjuvaziye neden güvenmiyor?

Yoldaşlarımız da kendi küçük-burjuva yönlerine neden güvenmemelidir? Sınıf devrimcisi dönüşüm sürecinde geriye dönük, geriden beslenen yönlerinin kökünü kurutmayı neden başarmak zorundadır? Kendimizi, kendi geri küçük-burjuva yönlerimizi neden proleter devrimciliğin ileri bilincinin ve disiplinin boyunduruğu altına sokmalıyız? Bu bilinç ve disiplin karşısında küçük-burjuva geri yönlerimiz neden direniş gösterir? Bunun somut örnekleri nelerdir? Bu gerici direniş neden acımasızca ezilmek zorundadır?

* Partili devrimci sınıf değerleri ile küçük-

burjuva hümanizmi arasındaki karşıtlık kendisini nasıl ortaya koyar?

Kimi zaman bizi partili savaşım tercihinde karar kılış sürecimizde yürüyüşümüze dayanak olan bu hümanizm, partili örgütlü yaşam ve savaşım içinde nasıl ayak bağına dönüşür? Ve yerini partili devrimci kimliğin ve değerlerin dayanağına neden bırakmak zorundadır?

* Partili örgütsel yaşamın geçmiş dönemden farklılaşan özü ve temel özellikleri nelerdir? Parti içi yaşamda ve parti içi işleyişte bireysellik ve keyfiliğin zemini nasıl kurutulacaktır? Bu zeminin beslenme kaynakları, hayat damarları nelerdir? Bireysellik ve keyfilik kötü niyetli birilerinin parti içi yaşama bunları şırınga etmesi ile mi ortaya çıkıyor? Bunun yerine tüzüğün yol göstericiliğinde organlar üzerinden işleyiş ve parti disiplini nasıl hakim kılınacaktır? Organlar üzerinden işleyişin oturtulması neden hayati önemdedir? Parti disiplini nedir? Parti disiplininin organların ve kadroların çalışma ve yaşamındaki her günkü karşılığı nedir?

* Organ çalışması nedir? Neden gereklidir? Nasıl örgütlenmelidir?

* Organ toplantılarında zamanın boşa harcanmaması ve toplantı gündemlerinin en verimli bir şekilde hakkının verilmesi için yapılması gerekenler nelerdir? Nasıl bir yöntemle, hangi ilke ve kurallar çerevesinde gündemlerimizi tartışmalıyız? Bir gündemin çok zaman alması, saatlerce tartışılması, konunun verimli işlendiğinin bir göstergesi olabilir mi?

* Organ değerlendirme ve kararlarının yazılı hale getirilmesi ve her toplantının raporunun zamanında hazırlanması için ne yapmamız gerekiyor?

Rapor yazımındaki aksamaların nedenleri nelerdir?

* Komünistler için eğitim sorunun mahiyeti nedir? Komünist savaşçılar için eğitimin amacı, işlevi, araçları nelerdir? Eğitimli kadro, eğitimsiz kadro nedir? Bunun ölçüsü, göstergesi nelerdir? Komünist bir partide aydın kökenli kadroların ve işçi kökenli kadroların eğitim bakımından avantaj ve dezavantajları, güçlü ve zayıf yanları nelerdir? Sağlam bir sınıf bilinci nasıl kazanılır? Eğitim çalışmasını ortak ihtiyaçlar temelinde nasıl örgütlemeliyiz?

* Takip yöntemleri nedir, takip kontrol sorunu ve yöntemleri nelerdir? Bu alandaki deneyimlerimiz nelerdir? (Bu örgütsel güvenliğin çok sayıda özel görev alanından sadece biridir, organ toplantılarında sorunlar mümkün olduğunca genel olarak değil bu tür somut başlıklar üzerinden tartışılmalıdır. Her toplantıda buna benzer bir konu mümkün olduğunca ayrıntılı olarak değerlendirilmelidir. Takip konusu ise bu çerçevede işlenecek başlıklardan sadece biridir)

* Okuma ve yazı yazma sorumluluğumuz nereden ileri ediyor? Okuma ve yazı yazmadaki zorlanma nereden ileri geliyor? Neden "düşünen ve savaşan" kadrolar geleneğini yaratmak zorundayız? Bundan ne anlıyoruz? Ne hedefliyoruz?

* Kitleler içinde propaganda ve ajitasyon çalışması ne demektir? Propaganda nedir? Ajitasyon nedir? Propaganda ve ajitasyon faaliyetimizin programatik temele ve taktik esaslara uygun örgütlenmesi ne demektir? Sınıf mücadelesinde özgül sorunlarla genel sorunların, ekonomik sorunlarla politik sorunların, acil taleplerle stratejik görevlerin birleştirilmesi ne demektir? Bu kendisini propaganda-ajitasyon faaliyetinde nasıl ortaya koyar? Kadrolarımız bu açıdan hazır mı? Birikimli mi, donanımlı mı, deneyimli mi? Nasıl hazır hale geleceğiz? Partimizin bu açıdan araçları yeterli mi? Yetersizliklerimiz nasıl giderilecektir?

* Sınıf mücadelesinde, kitle çalışmasında taktik, politik, örgütsel "esneklik" neden gereklidir ve "sekterlik" nedir? Bu alanda sağa sola savrulmaların önemli tarihsel örnekleri nelerdir? Bizim tarihimizde, kendi pratiğimizde bunun örnekleri nelerdir? Örneğin sendikal bürokrasiye karşı mücadele alanında? vb.

* Yoldaşlık ilişkileri alanında yaşanan zaaflar kendisini en sık nasıl dışa vuruyor? Bunun kaynakları nelerdir? Bu alandaki sorunlara nasıl yaklaşmak gerekir?

(Devamı s.19'da)

Partimizin tüzüğü üzerine/3

Parti üyeliği ve parti üyesinin görevleri

H. Fırat

Parti programının ilkesel çerçevede özlü bir sunuluşu olan ilk bölümün ardından, ***"Parti Üyeliği"*** başlıklı ikinci ana bölüme geliyoruz. "Parti üyesi"nin tanımı ile başlayan bu bölümün kendi içinde, 2., 3., 4. ve 5. maddelerden oluşan 4 alt başlığı var. Bunlar **"Parti Üyesi", "Parti Üyesinin Görevleri", "Parti Üyesinin Hakları"** ve **"Partiye Alınma ve Aday Üyelik"** başlıkları taşıyor. Bu dört temel maddeden dolayı, tüzüğümüzün bu bölümü, tüzüğün toplamı içerisinde nispeten geniş bir yer tutuyor.

Parti üyeliği sorunu, parti örgütlenmesinin en temel konularından biridir. Bu, partinin niteliği, işlevi ve sınırlarının tanımlanmasıyla ilgili bir sorundur. Bu sorunun Rusya'da parti içerisindeki tartışmalarda tuttuğu çok özel yeri, parti içerisinde Bolşeviklerle Menşevikler arasında ilk gruplaşmanın tam da bu sorun üzerinden yaşandığını hatırlayalım. İkinci Kongre'deki temel anlaşmazlık konusu, parti üyeliğinin tanımıydı ve bu sorun, tarafların bütün bir örgüt sorununa bakışının da ekseniydi. Parti üyesi kimdir? Partiye üye kabulü hangi temel ölçütler üzerinden yapılmalıdır? Parti adayı partiye karşı hangi temel yükümlülüklerle yüzyüzedir? vb. Tartışılan, ayrışma ve saflaşma zemini olan sorular ve sorunlar bunlardı. Ve bunlar, gerçekte partinin niteliği ve tarihsel misyonuyla bağlantılı sorunlar oldukları için, hayati önemdeydiler.

Parti üyesi

Parti üyeliği üzerine klasik leninist tanımı olduğu gibi benimsemiş bulunuyor parti tüzüğümüz:

"2) Parti üyesi: Parti programı ve tüzüğünü kabul eden, parti örgütlerinden birinde yeralan ve üye aidatını düzenli olarak ödeyen herkes, Türkiye Komünist İşçi Partisi'ne üye olabilir."

Bu tanım, Lenin'in İkinci Kongre'de Martov'a karşı savunduğu formülün aynısıdır. Marksist-leninist olmak iddiasındaki bütün partilerin tüzüklerinde bu tanım aşağı yukarı benzer biçimlerde yer alır. Parti üyesinin partinin bir örgütünde yer alıp almaması gibi çok temelli bir sorun üzerinde odaklaşan tartışmanın kapsamlı bir ideolojik arka planı var. Bilinç öğesi ya da kendiliğindencilik, öncülük ya da kuyrukçuluk, sağlam bir örgütlülük ya da şekilsizlik, disiplin ya da gevşeklik ve liberal başıbozukluk gibi çok temel sorunlarla bağlantılı bu tartışma, zamanında kuşkusuz çok önemliydi. Genelde marksist-leninist olma iddiası taşıyan devrimci konumdaki partiler açısından bakıldığında, bu çoktan aşılmış bir tartışmadır. Her devrimci parti saflarına üye alırken, onları belli bir örgütte örgütlemek üzere alıyor. Tersinden de, bir kimse devrimci bir partiye elbette ki onun bir örgütünde çalışmak üzere katılıyor.

Ekim Devrimi'ni izleyen 70 yıl boyunca bu konuda hiç değilse biçimsel planda bir tartışma yoktu. Biçimsel planda diyorum, zira işin özünde ve ruhunda bu tartışma gerçekte hep vardı, bu hep devrimci sosyalizm ile oportünizmi ayıran temel sorunlardan biri olageldi. Ama '89 çöküşünün ardından bu tartışma artık açıkça da yeniden gündeme geldi. Leninist parti teorisi ya da tartışmalarda kullanılan deyimle "leninist parti modeli", yenilgiye izah arayan oportünist-revizyonist çevrelerce açıkça sorgulanmaya ve reddedilmeye başlandı. Yeniden şekilsiz partiler dönemi başladı, sosyal-reformizm örgüt sorununda da daha kaba ve daha çıplak bir biçimde ortaya çıktı. Daha önce laf dolandırılarak sorun ifade edilirken, artık dosdoğru ifade edilir hale geldi.

Bizdeki legal sol partilerin tümü böyledir örneğin. Başvuran herkesi üye kabul eden partiler bunlar. Bir kısmı çifte üye statüsü kullanıyor; İP ya da SİP gibi bazılarında, yasal parti üyelerinin yanısıra ek parti üyesi kademesi, güya "gerçek üye" statüsü var. Devrimci parti ilkelerini bir yana bırakarak şekilsiz legal partiler kuranlar, bu denli bir şekilsizliğin yarattığı sorunları anlaşıldığı kadarıyla bu tür sözde ayırımlarla hafifletmeye, bu arada hala bazı ilkelere bağlı olduklarını göstermeye çalışıyorlar. Ne de olsa serde hala "öncü parti" olmak iddiası var.

Partimizin tüzüğünde yer alan parti üyeliği tanımı bizim kendi payımıza çok özel bir ideolojik kazanım sayılmaz. Bu gerçekte komünistler için yerleşmiş bir genel ideolojik kazanım. Az önceki değinmelerle bunu anlatmaya çalışıyordum. Bu, Bolşevizm kendini kanıtladığından beri, bitmiş bir tartışma, benimsenmiş bir ortak görüş ve pratik uygulamadır. Dolayısıyla, bu tanıma ilişkin olarak üzerine durulması gereken sorun ya da sorunlar daha farklıdır.

Parti programını ve tüzüğünü kabul ediyorum, herhangi bir örgütünde görev almaya ve üye aidatını düzenli olarak ödemeye hazırım diyerek partiye başvuran her parti sempatizanı parti üyesi olabilir mi? Partimizin tüzüğü "olabilir" diyor. Ama dikkat ediniz, "olur" demiyor, yalnızca "olabilir" diyor. Bu ikisi aynı şey demek değildir. Birinde bir kesinlik, diğerinde ise sadece potansiyel bir olanak, bir olabilirlik sözkonusu. **"Parti üyesi"** tanımında sıralan üç temel koşul, parti üyeliği için yalnızca asgari temel önkoşullar; fakat bu, bunları yerine getireceğini vaadeden, hatta fiilen getirmeye hazır olan herkesin partiye üye olacağı anlamına gelmez.

Bu asgari koşullara sahip parti sempatizanı kuşkusuz partiye başvurabilir, üye olmak isteyebilir. Parti bunu uygun görür mü, kabul eder mi, işte bu partinin değerlendirme ve kararına bağlı. Bu değerlendirmeler de partinin içinde mücadele ettiği koşullara sıkı sıkıya bağlı. Bir devrimci yükseliş döneminde, burjuva legalitesinin genişlediği, parti örgütlerini genişletip yaymanın olanaklarının fazla olduğu, partinin legal biçimlerde de çalışabildiği bir durumda, (partinin taban gruplarını büyük ölçüde açık hale getirdiği 1905 Devrimi sırasında Rusya'da olduğu gibi), elbette daha esnek davranılır. Ama partinin henüz yeni ve deneyimsiz olduğu bir sırada, kitlelerle henüz birleşip bütünleşemediği bir aşamada, genel planda ise mücadelenin geri bir düzeyde bulunduğu, ağır bir polis rejiminin hüküm sürdüğü, bunun basıncının parti üzerinde sürekli varolduğu koşullarda, parti saflarına üye alırken çok daha özenli, dikkatli ve seçici bir politika izler, izlemek zorundadır. Dolayısıyla üye tanımında sıralanan asgari koşulların yorumunda da çok başka türlü davranır. Bunu meselenin kavranması bakımından ifade ediyorum.

Bugün bizim bu konuda aşırı bir titizliğimiz var. Ama bu, bugünün getirdiği bir sorun. Yarın çok daha esnek davranabilecek koşullara kavuşabiliriz. Ne olur da örneğin, parti daha esnek davranabilir hale gelir? Örneğin partinin profesyonel devrimcilerden oluşan çekirdeği (bunu omurgası olarak da anlayabiliriz) güvenceye alınır; mücadele gelişiyordur, saflara akanlar yarın ne olacağı belli olmayan serseri küçük-burjuva öğeler değil de, ağırlıklı olarak fabrikalardan, işletmelerden gelen sınıf bilinçli işçiler ve emekçilerdir. Bu koşullarda elbette çok daha rahat davranılır; özellikle mücadelenin önünü tutan devrimci işçilere, partinin kapıları cömertçe açılır. Fakat her halükarda gene de parti üyeliği tanımında sıralan üç temel ve asgari koşula sıkı sıkıya bağlı kalınır, partiye katılacak herkesten bu üç koşulun gerekleri titizlikle istenir, beklenir.

Bu üç koşulun en önemlisi, doğal olarak, herhangi bir parti örgütünde görev almak hükmüdür. Partinin ilgili işletmedeki, fabrikadaki ya da hizmet kurumundaki biriminde yer almayı ve mücadelesini bu örgütlü zeminde yürütmeyi, dolayısıyla bu çerçevede parti disiplinine uymayı kabul eden insanların partiye alınması, mücadelenin yükseldiği bir dönemde çok daha kolay olacaktır. Ama şimdi, içinden geçmekte olduğumuz bugünkü koşullarda, bunlar hiçbir biçimde yeterli olmuyor, sağlam ve güvenilir devrimcilik aranıyor, istikrar aranıyor, başka bazı koşullara bakılıyor. Bu, partinin kendini, fiziki varlığını ve daha da önemlisi, ideolojik-politik kimliğini, bu çerçevede öncülük konumunu ve misyonunu koruması için bir zorunluluktur.

Tüzüğün yorumu böylece; bir yandan, içinde bulunulan siyasal koşullara ve

mücadelenin durumuna ve düzeyine; öte yandan ise, partinin gelişme ve olgunlaşma düzeyine bağlı olarak bir anlam kazanıyor. Kendi omurgasını denenmiş-sınanmış kadrolarla iyi-kötü oluşturamadığı koşullarda, saflarına gelene kolayca geç diyemez bir parti. Çünkü bu hızlı geçişler bir süre sonra partinin niteliğini düşürür, onu geriye çeker, hatta hatta partiye rengini vermeye başlar. Ama parti güvenilir bir çekirdek ve sağlam bir omurga kurmuşsa, denenmiş ve sınanmış kadrolarla temel kademelerini oluşturmuşsa, bu durumda saflarına yeni insanları daha rahat, daha bir kendinden emin olarak, güvenle alır. Çünkü onları çok geçmeden kendi çizgisi ve normları temelinde eğiterek, pratik içinde geliştirerek kendine benzeteceğine, kendi kimliği ile sağlam biçimde uyumlu hale getireceğine inanmakta ve güvenmektedir. Aday üyelik sürecinin bu açıdan verimli ve yararlı bir süreç olarak işleyeceğinden emindir.

Üyelik tanımına ilişkin olarak söylenebilecekler öncelikle ve özetle bunlar.

Genel planda "Parti üyesinin görevleri" sorunu

3. maddeye, ***"Parti üyesinin görevleri"***ne geçiyoruz.

Parti tüzüğü, parti üyesinin hakları ile görevlerini organik bir bütünlük içinde ele almakla birlikte, bilinçli ve anlamlı bir tercihle, öncelikle görevleri sıralıyor. Burada parti üyesi görevlerini yerine getirebildiği ölçüde haklarını kullanmaya hak kazanır mesajı vardır. Genelde anlaşılır olan bu durum, komünist bir sınıf partisi için haydi haydi anlaşılır bir durumdur. Parti üyesi partinin saflarına davaya hizmet etmek için, devrim ve sosyalizm mücadelesini ileriye taşımak, zafere ulaştırmak için katılır. O halde öncelikli ve aslolan, partiye, gerçekte ise parti şahsında davaya karşı görevlerdir, bu doğrultuda yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerdir. Bu, birinci nokta.

İkinci bir nokta, az önce üzerinde durulan *"Parti üyesi"* tanımıyla ilgilidir. Bu tanım gerçek içeriği ve anlamını, burada *"Parti üyesinin görevleri"* başlığı altında sıralananlarda bulur. Parti kendisine yapılan şu veya bu başvuruyu değerlendirirken, ilgili kişinin durumunun parti üyesi için tanımlanan temel kriterler ve yükümlülükler açısından ne ifade ettiğini, ne vaadettiğini saptamaya çalışır ve kararını da buna göre verir. Parti, başvuran kişinin bu görevleri yerine getirecek bir kişiliğe yatkın olmadığını, bu potansiyeli taşımadığını düşünürse, yapılan başvuruyu reddetme yoluna gider.

Öte yandan, başvurusu kabul edilen üye adayı, bu kabulden itibaren, partiye karşı bu görevlerin gereklerini yerine getirmekle yükümlüdür. Bunun bilinciyle hareket etmek ve bu doğrultuda kişiliğini ve eylemini sürekli olarak geliştirmek ve mükemmelleştirmekle yükümlüdür.

Ve parti üyesi olmayan tüm milianlarımızı yakından ilgilendiren son bir nokta. 9 alt şık halinde düzenlenmiş bu görevlerden her devrimcinin kendi payına çıkarması gereken çok temelli sonuçlar var. Burada, bunlar partiye girmiş insanların yükümlülükleri, dolayısıyla salt onları ilgilendiren sorunlar, tarzında bir darlığa düşülmemelidir. Parti saflarına üye alıyor ve onların önüne bir dizi görev ve yükümlük koyuyor, diye bakılmamalı buna. Burada, parti üyesi olsun olmasın, her devrimci militan için davaya hizmet etmenin temel gerekleri tanımlanıyor gerçekte. Parti saflarında şu veya bu şekilde mücadele eden her devrimci militan için, esası yönünden geçerli yükümlülükler bunlar. Bir devrimci davanın bir tarafından tutuyor ve ona hizmet etmek istiyorsa eğer, yapması gerekene de buradan bakabilmelidir.

Burada parti, kendi saflarında mücadele eden her düzeyde sempatizan militana sesleniyor, onların ulaşmayı hedeflemesi gereken devrimci kişiliğin temel gereklerini ve ölçülerini ortaya koyuyor. Senin önünde, şu şu ölçülere göre kendi devrimci kişiliğini sürekli geliştirmek, dolayısıyla kendi devrimci katkını azamileştirmek görevi ve hedefi var demek istiyor. Ve bu nedenle bunlara, bir partinin üyesinden beklentileri olarak olduğu kadar, safında şu veya bu düzeyde yer alan her militandan beklentileri olarak da bakabilmek durumundayız.

Ben, bu davaya hizmet eden tüm insanların tüm bu hükümleri önemsemeleri gerektiğini; ve demin ilkeler bölümünü tartışırken her bir ilkeyi nasıl etraflıca irdelediysek, aynı şekilde, burada bir ya da iki cümle halinde tanımlanan görev ve yükümlülükler üzerine de derinlemesine düşünmeleri, kendi devrimci

kişiliklerini oluştururken, şekillendirirken, geliştirirken, bunları gözetmeleri gerektiğini önemle vurgulamak istiyorum.

"Marksizm-Leninizmi ve parti çizgisini sistematik bir biçimde" incelemek...

İşte *"Parti üyesinin görevleri"*nin ilk şıkkı:

"a) Marksizm-Leninizmi ve parti çizgisini sistematik bir biçimde inceleyerek ideolojik düzeyini ve kavrayışını sürekli olarak güçlendirmek. Bu çerçevede parti yayınlarını düzenli biçimde incelemek, bu yayınlara ve genel olarak partinin düşünce yaşamına katkıda bulunmak..."

Bu, partimizin kendi her üyesinden öncelikle istediği, beklediği ilk temel görevdir. Biz bunu elbette öncelikle parti üyelerinden, ama salt parti üyelerinden değil de, saflarımızda mücadele eden bütün militanlarımızdan da istiyor ve bekliyoruz. Diyoruz ki, bir davaya gerçekten gönül vermişseniz eğer, ona şu veya bu düzeyde emek veriyor, katkıda bulunuyorsanız eğer, o halde bu davanın dünya görüşünü, buna bağlı olarak partinin teorik temelini ve ideolojik-politik çizgisini incelemek, öğrenmek, özümsemek durumundasınız, dahası zorundasınız.

Bir devrimci yaptığını bilinçli olarak yapan bir insandır. Bu bilinç Marksizm-Leninizm dediğimiz dünya görüşüdür, onun bilimsel teorik temeli, teorik ve ilkesel esaslarıdır. Bir komünist devrimci bu dünya görüşünü incelemek ve kavramak için azami bir çaba harcamak durumundadır. Komünist devrimciler böyle bir çabayı göstermekten nasıl geri durabilirler ki? Toplumun en bilinçli öğesi, en ileri dünya görüşü ile silahlanmış bireyi olması gereken bir komünist militan bu silahtan yoksunsa eğer, kendisiyle, kimliği ve davasıyla çelişki halinde demektir.

Parti tüzüğü parti üyesi için böyle bir tutarsızlığı kesin bir biçimde reddettiğinden dolayıdır ki, bunu parti üyesinin görevleri maddesinin ilk temel şıkkı olarak formüle ediyor. Bu, bizde her zaman üzerinde önemli durulan bir konu bilindiği gibi. Ve partimizin tüzüğü, bunu parti üyesinin görevleri bölümündeki ilk hüküm olarak formüle ederek, böylece bu konudaki tutumunu kesin bir biçimde ortaya koyuyor.

"Marksizmi-Leninizmi ve parti çizgisini..." denildiğine dikkat edilmelidir. Bu ikisi birbirini organik olarak tamamlamaktadır; biri diğerinden koparılamaz, biri öteki olmaksızın tam olarak kavranamaz. Parti çizgisi, nihayetinde, marksist-leninist dünya görüşünün belli bir toplumsal zemin ve belli bir tarihsel kesitteki bir yorumudur, öyle olmak zorundadır. Dolayısıyla bu birleşik ifadede, asıl vurgu, marksist-leninist dünya görüşünedir. Partinin üyelerine, parti çizgisini incelemekle yetinmemek, bunu mutlaka marksist-leninist dünya görüşünün incelemesiyle birleştirmek, birincisinin kavranışını bu ikincisi üzerine oturtmak çağrısı var burada. Parti çizgisinin sağlam, derinlemesine, dahası yaratıcı bir biçimde kavranabilmesi için, bunun mutlak biçimde marksist-leninist dünya görüşünün incelenip kavraması temeline oturtulması gerektiğine özel bir vurgu var. Bunu bu kapsamıyla anlamamız gerekiyor. Doğal olarak bu, partinin kendi çizgisine, onun marksist-leninist dünya görüşüne ve yöntemine, temel teorik ilke ve esaslarına uygunluğuna duyduğu sağlam bir güven demektir aynı zamanda.

Burada bu konu, partinin kendi üyesinin önüne koyduğu bir temel görev olarak tanımlanıyor doğal olarak. Ama, gerçekte bu, her parti üyesinin en doğal ve temel hakkıdır da aynı zamanda. Hizmet ettiği davanın teorik temelini, ideolojik içeriğini, ilkelerini, mücadelesine katkı yaptığı partinin çizgisini incelemek ve anlamak, bir görevden çok bir haktır aslında. Ama parti bunu üyesinin önünde bir görev olarak da koyuyor. İnsanlar bunu yapmak zorundalar, bir üyelik yükümlülüğüdür bu. Zira bundan geri durmak, parti üyesi olmanın gerekleriyle bağdaşmaz.

Parti saflarına; davasının gerçekten bilincinde olan, bu çerçevede proletaryanın devrimci dünya görüşünü ve partinin çizgisini sürekli inceleyen, anlamaya ve özümsemeye çalışan bilinçli militanlar kabul edebilir ancak. Buna gerekli özeni göstermezse, bilinç düzeyini, doğru çizgisini ve mücadele kapasitesini koruyup geliştiremez. Gerçekte aynı zamanda hak olanı, bir bir yükümlülük olarak da tanımlayarak, üye ve militanlarını bu doğrultuda kesin bir tutuma yöneltmeye çalışıyor parti tüzüğü.

Parti yayınlarını düzenli biçimde incelemek

"Bu çerçevede parti yayınlarını düzenli biçimde incelemek..." Bu çok fazla açıklama gerektirmiyor görünürde, ama gerçek hayatta sanıldığından da önemli sonuçları olabiliyor bunun. Türkiye solunda partisinin ya da örgütünün yayınlarının bile incelemeyen az insan yok herhalde. Bazı partiler açıkça parti yayınlarının parti üyeleri tarafından incelenmemesi bir yana, satın bile alınmadığından yakınabiliyorlar. Örneğin İP'in son kongresinin öncesinde tartışmaya sunulan yayın raporu diyor ki; partinin 30 bin yasal ve 5 bin "gerçek" üyesi var, oysa partinin teorik dergisi yalnızca 2 bin satıyor. Bunun bir kısmının başka siyasi çevreler tarafından alındığın düşünürsek, ortada gerçekten büyük bir ciddiyetsizlik olduğu görülür. Belli ki bu partinin "gerçek üyeler"inin dörtte üçü bile, bu partinin teorik yayın organını okumak bir yana, almak ihtiyacı bile duymuyorlar.

Partinin yayınlarını düzenli olarak incelemek, değil parti üyesi, parti sempatizanı olmanın onur ve sorumluluğuyla bile hiçbir biçimde bağdaşmaz. Partisinin yayınlarını, dolayısıyla düşünce hayatını ve siyasal çizgisini incelemeyen bir kimsenin, o partinin saflarında bilinçle mücadele ettiğini düşünmek mümkün değildir. Sorunun bu özel ilkesel öneminden dolayı, yapılması gereken gerçekte bir parti taraftarının bile mutlak biçimde yapması gereken en temel bir iş olduğu halde, parti, tüzüğü üzerinden üyelerini, kendi yayınlarını düzenli olarak incelemekle yükümlendirmektedir.

Partinin düşünce yaşamına katkıda bulunmak

Devam ediyor aynı cümle; *"..., bu yayınlara ve genel olarak partinin düşünce yaşamına katkıda bulunmak."*

Söylemeye gerek yok ki, bu da bir parti üyesi için gerçekte temel bir haktır. Ama bir yükümlülük, bir görev olarak tanımlanıyor burada. Zira insanlar bu temel önemde hakkı kullanmayabiliyorlar. Bu hakkı kullanmayarak, gerçekte partilerini de güçten düşürmüş oluyorlar. Bir partinin düşünce yaşamına katılmak, o partiyi güçlendirmek, düşünce yaşamını zenginleştirmek, politika üretme kapasitesini ve verimini yükseltmek demektir. Düşünce yaşamına katılmak için çaba sarfeden her militan, böylece hem kendini hem de partisini güçlendirip zenginleştirir.

Özellikle Türkiye'nin sol geleneği ve kültürü içerisinde, egemen militan tipolojisinin bu alandaki yapısal denebilecek düzeydeki zaafları bilindiği ve gözetildiği içindir ki, bu ilk şık böyle nispeten ayrıntılı bir biçimde ele alınıp sunulmuş.

Parti üyeleri partinin düşünce yaşamına aktif biçimde katılmaktan geri durabiliyorlar, dedim. Buna, bunun yolu ve yöntemine, ilk bakışta akla gelmeyen bir alandan örnek vereceğim. Örneğin rapor mekanizmasını gereğince değerlendirmemek, bunu partinin düşünce yaşamına bilinçli ve etkin bir biçimde katılmanın bir aracı ve imkanı olarak kullanmasını bilmemek, buna bir göstergedir. Partiye düzenli olarak rapor vermemek, bir partinin düşünce yaşamına katılmamakla, bunu önemsememekle özdeştir. Çünkü bir partinin düşünce yaşamını, dolayısıyla da siyasal yaşamını etkilemek için, düzenli rapordan daha etkili bir araç olamaz. Bir rapor doğrudan hareketin önderliğine gider ve hareketin önderliği oradaki her türlü düşünceye, olumlu eleştiriye, öneriye, etkileme çabasına açık durumudadır. Deyim uygunsa bu, partiyi yönetici beyni üzerinden etkilemek, onun düşünce ve politika yaşamına bu en üst düzey üzerinden katkıda bulunmak demektir.

Bunu yapmayanlar, aslında böylece partiye de zarar vermiş oluyorlar. Sadece partiyi bu açıdan beslemedikleri için değil, aynı zamanda kendi faaliyetlerini zaafa uğrattıkları için de. Zira her rapor yazma eylemi, gerçekte sözkonusu alanın faaliyetine ilişkin çok yönlü ve derinlikli bir muhasebe çabasıdır. Bu, bir düşünme, sorunları saptama ve bunlara çözüm üretme çabasıdır. Bu, bir geriye dönük değerlendirme, deneyimleri toparlama, eksik ya da aksak olanı tespit etme, yeni dönemin görev ve hedeflerini saptama, bunları somutlayıp planlama çabasıdır. Bundan en iyi o parti yarar sağlar. Bir alan faaliyeti rapor yazılmak üzere etraflıca ele alınıp irdelendiği zaman, ondan çıkacak sonuçlar doğrudan o alandaki parti çalışmasının güçlendirilmesi sonucunu da yaratır.

Hak ve görev bütünlüğüne ara değinme

Ve dikkat edilirse, parti üyesinin yükümlülükleri ile hakları, hep gelip aynı noktada birleşiyor; devrimi ve partiyi güçlendiren sonuçlara yol açıyor. Hak olduğu kadar görevdir de; ya da, görev olduğu kadar haktır da, deriz sık sık. Bu gerçekten de hep böyledir, ele aldığımız örnekler bunu en açık biçimde gösteriyor. Mesela eleştiri bir hak olarak tanımlanır. Ama devrimci bir partide eleştiri, bir partiye karşı yerine getirilmesi gereken temel bir görevdir de. Nitekim partimizin tüzüğü buna **"Parti üyesinin görevleri"** bölümünde de yer vermiş bulunmaktadır. Bir partide denetim görevidir de bu. Zira denetim tam da devrimci eleştiri ile yapılır.

Ve yineliyorum burada, parti tüzüğünde formüllendirmede, hak ve görevler olarak iki ayrı kategoride birbirinden ayrılmış olarak ifade edilmiş olsalar bile, somut olarak gördüğümüz gibi, gerçekte bunlar işin mantığı ve amacı yönünden bir bütündür. Bunları ayırmak mümkün değildir. Hak olan aynı zamanda görevdir; görev olan aynı zamanda haktır.

Örneğin, bir parti üyesine kendi organında kendini savunma hakkını vermek, bir hakkı tanımak gibi görünüyor. Ama gerçekte bu aynı zamanda bir partinin kendisi için temel bir gerekliliktir. Zira yanlış bir karar almaktan sakınabilmenin, bir meseleyi gerçekten muhataplarının önünde ele alıp tartışabilmenin, böylece isabetli bir karar almanın, bundan daha uygun bir yolu olamaz.

Hak olan aynı zamanda partiye karşı bir yükümlüktür de. Savunma hakkı buna bir örnektir.

"Parti çizgisini ve kararlarını hayata geçirmek..."

"b) Parti çizgisini ve kararlarını hayata geçirmek için azami çaba harcamak."

Çok açık bir madde, çok fazla bir şey söylemek gerekli değil bir bakıma. Zira bu bir parti üyesinin en temel yükümlülüğüdür. Bir parti üyesinin bütün bir siyasal yaşamı ve faaliyeti parti çizgisini ve kararlarını hayata geçirmek, bunun için azami çaba harcamaktan başka ne olabilir ki?

Doğal olarak bu görev ve yükümlülük, parti üyesinin bunun gereklerini yerine getiremeyebileceği, bundan geri durabileceği gibi bir kaygıdan hareketle formüle edilmiş değil. Bir parti üyesinin böyle bir davranış göstermesi akıldışı olur ve böyle bir parti üyesi kendini anında partinin dış kapısında bulur. Sorun burada daha farklıdır. Daha çok bir parti üyesinin bu yükümlülüğünü derinlemesine kavrayarak, gereklerini azami bir çabayla yerine getirebilmesiyle ilgilidir. Elbette bir parti üyesinin bu alandaki başarısı içinde yer aldığı organın başarısıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır, parti üyeliği bahsinde olduğumuz için işin bu yanını saklı tutmak gerekir.

Parti çizgisini ve kararlarını hayata geçirmek için azami çaba, partinin bütün militanlarının önündeki bir yükümlülüktür de aynı zamanda. Herkesin, saflarımızda mücadele eden her militanın, kendi alanında bunu böyle anlaması ve böyle uygulaması gerekiyor. Bir çalışma alanında partinin üye-aday üye sayısı pekala sınırlı olabilir. Ama parti buna rağmen, aynı alanda saflarında mücadele etmekte olan düzinelerce insandan, kendi alanlarında partinin çizgisini ve kararlarını hayata geçirmek için azami çaba harcamasını ister ve bekler.

Bunlara neden hep bu şekilde işaret ediyorum? Çünkü bu tüzük salt parti üyelerimizin değil, fakat tüm faaliyet alanlarımızdaki çalışmanın çerçevesini, bu faaliyet içerisinde yer alan militanların da hak ve görevlerini tanımlıyor. Bu vesileyle altını daha kalın çizmek istiyorum. Bu tüzük bizim kendi siyasal yaşamımızın toplamına bir çerçeve veriyor. Tabii ki bunun partinin kendi sınırları içerisinde apayrı bir anlamı, çok kesin ve katı, tartışılamaz bir bağlayıcı işlevi var. Fakat parti tüzüğümüze; onun salt parti örgütüyle ilgili olduğu, partinin üye ve aday üyelerinin yer aldığı o özel örgütlü alanı ilgilendirdiği ve bağladığı; oradaki davranış kurallarını, normlarını, hak ve görevler ilişkisini verdiği biçiminde yaklaşılmamalıdır. Bu onun partimizin toplam çalışması için taşıdığı özel önemi karartır. Onun, parti üyesi olsun olmasın, saflarımızda mücadele eden tüm militanlar için yol gösterici, yön verici işlevini unutturur. Buna işaret etmeye, bu tür bir dar algılamayı kırmaya çalışıyorum öncelikle. Partimizin tüzüğü bu çerçevede her zaman onun her

militanının elinde ve önünde olmalıdır.

Proleter ve emekçi kitlelerle bağ

"c) Proleter ve emekçi kitlelerle bağlarını geliştirmek, onları parti çizgisinin doğruluğuna inandırmak ve kazanmak için sürekli çaba harcamak."

Parti çizgisini ve kararlarını hayata geçirmek için azami çaba harcamak hükmü, işin özünde, bu son hükümde dile getirilen görevi de içeriyor. Buna rağmen bu sorun, bilinçli bir tercihle, daha açık bir biçimde ve ayrı bir hüküm olarak, ayrıca formüle ediliyor. Bunun gerisinde bir vurgulama, sorunun bu özel yönünün özel bir tarzda altının çizilmesi düşüncesi var. Partinin bugünkü gelişme düzeyi, henüz anlamlı sayılabilecek kitle bağlarından önemli ölçüde yoksunluğu bunu özellikle gerektiriyor.

Parti tüzüğü, sözü uzatmak pahasına, bu konuda daha açık bir hükümle, parti üyesinin görevi kitlelerle bağlarını sürekli bir biçimde geliştirmektir, onları parti çizgisinin doğruluğuna ikna etmek, parti önderliğine kazanmaktır, diyor. Tüzüğümüzün bu açık hükmü gereğince, artık her parti üyesi, her sempatizan militan, yürüttüğü faaliyete bu gözle de bakabilmek, yürütülen çalışmanın hedeflerini ve sonuçlarını bu nokta üzerinden de özel bir tarzda değerlendirebilmek durumundadır.

Tabii şu an *"Parti üyeliği"* bahsinde bulunduğumuz için, bireyler üzerinden konuşuyorum. Bunu normalde bir partide organlar, yönetici komiteler ve partinin kitlelerle doğrudan buluşma noktaları olan hücreler yaparlar, hücrelere geçişte bir ön örgütsel biçim olan çalışma komiteleri ya da grupları yaparlar. Parti üyesi bir parti organında görev alan parti militanı demek olduğuna göre; parti üyeleri bireyler olarak değil, organlar olarak bu sorunları tartışırlar, pratikte amaca uygun çözüme bağlarlar.

Parti disiplininin gereklerine uymak

"d) Parti tüzüğüne ve parti disiplininin gereklerine tam olarak uymak."

Bir parti üyesi partiye başvururken, zaten peşinen partinin programını ve tüzüğünü kabul ederek partiye gelmiş oluyor. Parti tüzüğünü kabul etmek, onun gereklerine, bu tüzükte tanımlanan disiplinin ilke ve esaslarına uyacağını taahhüt etmekle aynı anlama gelmektedir. Buradan bakıldığında ve sözkonusu olanın devrimci bir sınıf partisi olduğu düşünüldüğünde, bu hükümde tanımlanan yükümlülük bir parti üyesi için yeterli açıklıktadır ve olağanüstü önemdedir.

Fakat irdelemekte olduğumuz başka bazı hükümlerde olduğu gibi, burada vurgu daha çok, tanımlanan görev ve yükümlülüğün, *"gereklerine tam olarak uymak"* üzerinedir. Buna, parti tüzüğünün ve disiplininin gereklerini şu veya bu ölçüde zayıflatmaya, gevşetmeye, pratikte işlevsiz kılmaya yönelik durumlara ve eğilimlere karşı olarak özellikle ihtiyaç duyulmuştur. Bunlar sanıldığı kadar pek rastlanmayan durumlar da değildir. Devrimci bir sınıf partisinin en temel özelliklerinden biri, onun hiçbir biçimde gevşetilmemesi gereken, gereklerine tam olarak uyulması gereken disiplinidir. "Demirden disiplin" sözü bunu anlatmaktadır. Bir parti üyesi bu hükümde tanımlanan görev ve sorumluluğuna buradan yaklaşabilmeli, parti tüzüğünü ya da disiplinini zaafa uğratacak en ufak bir davranıştan bilinçli ve sorumlu bir parti üyesi olarak özenle kaçınabilmelidir.

Partinin çizgisini ve örgütsel birliğini hizipçi-bölücü saldırılara karşı savunmak

"e) Partinin temel ilkelerini, ideolojik-politik çizgisini ve örgütsel birliğini sapmalara, hizipçi-bölücü saldırılara karşı kararlılıkla savunmak."

Bu, Türkiye'nin bürokratik örgüt gelenekleri düşünüldüğünde, hassasiyet gerektiren yönleri olan bir madde. EKİM, biliyorsunuz, kendisi için bazı yan olumsuz sonuçlar üretmiş, bazı faturalar çıkarmış olsa bile, devrimci partilerde ve dolayısıyla kendi iç yaşamında demokrasi meselesini fazlasıyla önemsemiş bir harekettir. Bu meselelerde geçmişte dünya komünist hareketi içinde ciddi hatalar yapıldığına olan inançtan geliyor bu. Yanısıra Türkiye sol hareketindeki bürokratik geleneklere duyulan tepkiden geliyor. Bu çerçevede zayıf kalan ve zaaflı olan alana bir vurgu var burada.

Ama bu aynı süreçte, örgütümüz henüz

kendini bulmadığı, gücünü, prestijini, iç otoritesini yeterince oluşturamadığı için, ve en önemlisi, kendi sınıfsal toprağına henüz oturamadığı için, küçük-burjuva öğelerin yarattığı ciddi sorunlar da yaşadı ve bunun belli bir siyasal-örgütsel faturasını da ödemek durumunda kaldı. Bozuk, zayıf, karaktersiz bir takım insanların elinde bizim demokrasimiz yozlaştırılarak, amacından saptırılarak bize karşı kullanılabildi. Pratikte yarattığı sonuçlar bakımından ele alındığında, birçok durumda liberal ya da anarşizan bir soysuzluğa alet edilebildi.

Ama bu, bu sorunun önemini ortadan kaldırmadı bizim için. Partide iç demokrasi meselesini hep önemsedik. Ve yoldaşlara ilişkin değerlendirmede de altı çizildiği gibi, biz Habipler'i ve Ümitler'i de işte bu temel üzerinde eğitip yetiştirdik. Soysuz küçük-burjuva öğelerin yarattığı faturalar burada geçici bir bedel sayılmalıdır. Sürecin toplamı üzerinden, yani orta ve uzun vadede bakıldığında, parti içi demokraside ısrardan, buna dayalı uygulama ve geleneklerin yerleştirilmesi için gösterilen çabadan, biz kesin bir biçimde kazançlı çıktık. Ve asıl kazancı daha bundan sonra göreceğiz, partimiz iç demokrasinin canlılığı ve dinamizminden hep kazançlı çıkacaktır.

"Partinin çizgisini ve örgütsel birliğini hizipçi-bölücü saldırılara karşı savunmak" sorunu da bu temel üzerinde anlamını bulur. Bir parti demokratik olmak kaydıyla, kendi içinde iç demokrasiyi kurmak kaydıyla, kendi düşünce sistemini, kendi programını, daha genel planda ilkelerini, programını, çizgisini demokratik bir temel üzerinden oluşturmak kaydıyla, değişimler için, eleştiriler için mekanizmaları açık tutmak kaydıyla, parti üyelerinden bunu kesin bir biçimde istemek ve beklemek durumundadır. Bu yükümlülük, bu çerçeve içerisinde herhangi bir yanlış anlama ya da uygulamaya yol açmaz, tersine bu koşullarda çok özel bir devrimci anlam ve işlev kazanır.

Şimdi tersinden, sol hareketin alışılmış geleneğinden sözetmek istiyorum. Siz parti içinde düşünce hayatını boğarsanız; üye ve militanlarınız düşüncelerini ortaya koyduklarında bunlara kulak tıkarsanız; daha da kötüsü, bunun önünü keserseniz; bunların parti içinde duyulmasını, tartışılmasını engellerseniz; bürokratik dayatmalarla partide işleri götürmeye kalkarsanız; bütün bunların ardından, birileri kalkıp size tavır aldıklarında da, onları bölücü-hizipçi diye suçlar, bölücülüğe ve hizipçiliğe karşı partiyi savunalım diyerek onları boğazlamaya kalkarsanız, bu durumda bu yaptığınız devrimcilik değil, fakat bürokratik küçük-burjuva gericiliği olur. Burada herşey baştan ve temelden bozuktur. Söze başlarken bu maddenin hassasiyet gerektiren bazı yönleri var derken, işte bunu kastediyordum.

Ama, demokrasisini kurmuş, iç tartışma zeminini açık tutan, haklar ve görevler bütünlüğünü, demokrasi ve disiplin diyalektiğini bir arada gözeten, üyelerinin ve örgütlerinin haklarına saygı duyan devrimci bir sınıf partisinde, partinin birliğini korumak ve savunmak mutlak bir yasa olmak zorunda. Partimizin tüzüğünde, örneğin en temel belgeler olan, partinin kimliğini belirleyen program ve tüzüğünün nasıl değiştirileceği de var sonuçta. Kongrede üçte iki çoğunlukla, partinin programı ve tüzüğü değiştirilebilir deniliyor burada.

Bütün bu yollar açıksa, bu temel üzerinde iç tartışma ve mücadelenin yolu açıksa, bu yolları kullanmak yerine, farklı düşünceler gerekçe gösterilerek bir partiye karşı kuralsız yıkıcı bir faaliyet yürütülemez. Buna kalkışacak birilerilerine karşı parti, bu yıkıcı ve bölüca faaliyeti ezip dağıtmak için gereken neyse bunu tam bir kararlılıkla yapar. Burada mesele bu. Partiden kopup gidene, gidecek olana zaten yapılabilecek bir şey yok, istediği kadar soysuz olsun, çekip gidecek olanın canı cehenneme. Ama soysuzluğunu partiye zarar vermeye vardırırsa, onu ezip etkisizleştirmek de partinin en doğal hakkıdır.

Bu hükümde tanımlanan sorunun özü ve özeti genel hatlarıyla böyle. Bir partili, programına, çizgisine, ilkelerine, taktiğine inandığı bir partiyi canı gibi savunur. Poliste düşmana karşı savunduğu gibi, örgütte de parti düşmanı bölücü ve hizipçi unsurlara ya da girişimlere karşı savunur.

Sol hareketin kötü gelenekleri

Bu sorun bu kadar açıksa, bu kadar açıklama niye diyeceksiniz. Bu kadar açıklama,

bu konudaki olumsuz sol geleneklerden geliyor kuşkusuz. Demokrasinin boğulduğu yerde disiplin beklentisi gerçekten meşruluğunu yitiriyor. Parti birliği beklentisi meşruluğunu yitiriyor. Lenin daha en başta, parti disiplininin çerçevesine ilişkin son derece özlü bir formülasyon ortaya koymuştur; "Tartışma ve eleştiride özgürlük, eylemde birlik"! Bu formülün gereklerini yerine getirmek kaydıyla, tüzüğümüzün parti birliğine ilişkin hükmü devrimci bir parti için hayati önemdedir. Ama tartışma ve eleştirinin boğulduğu, hakların çiğnendiği bir zeminde, sonunda buna karşı her itirazı ya da karşı koyuşu anında bölücülük-hizipçilik suçlamasıyla boğmaya kalkmak, bir küçük-burjuva bürokratik tepkidir. Bu devrimci parti savunuculuğu değil, fakat bürokratik küçük-burjuva gericiliğidir.

Biz kendimiz böyle bir gericilikle geleneksel hareketten kopuş dönemimizde bizzat karşılaştık. Şimdi başka bazı gruplar bünyesinde bir takım cılız muhalif sesler çıktığında, bunların birileri tarafından parti birliği adına aynı gericilikle boğulmaya çalışıldığını görüyoruz. Bir partinin kendi içinde bile yıllarca bilinmeyen ideolojik metinler olabilir mi? Daha özel, daha teknik, gerçekten partiyi düşman karşısında deşifre edeceği için zora sokacak bazı sorunlar ya da bilgiler elbette olabilir, bir parti bunu gizler, bunu anlamak mümkün. Dört yandan gelen sürekli bir ateş altında mücadele ediyor devrimci partiler, kolay bir şey değil bu. Bu nedenle herşey her zaman açığa vurulmaz. Ama düşünsel sorunlar, ideolojik-politik nitelikteki görüş ayrılıkları hiçbir biçimde buna dahil değil. Tam tersine, bu çerçevedeki herşey açık olmalı, açıktan tartışılabilmelidir. Bir devrimci partinin bu tür bir açıklıktan yitireceği hiçbir şey yoktur. Tersine, sorunları tabanın gücü ve desteğini arkasına alarak en kolay biçimde aşmanın biricik yoludur bu.

Hiçbir demokratik ilke ya da kural mutlaklaştırılamaz

Elbette biz komünistler hiçbir demokratik ilke ya da kuralı kendi içinde amaçlaştırmayız, bu tür bir mutlaklaştırmaya gidemeyiz. Öyle durumlar, öyle özel ve zor dönemler olur ki, devrimci bir parti düşünsel sorunları öncelikle kendi içinde tartışmayı ve çözmeyi de tercih edebilir. Örneğin savaş döneminde Bolşevikler bunu tercih etmişler. Bir takım teorik tartışmalarda Lenin, mümkünse yoldaşlarını bazı iç yazılarla, tartışma kamuoyuna taşınmadan, ikna etmek istiyor. Sorunu derhal kamuoyu önüne taşır, orada tartışırsak, siz de bu çarpık görüşlerinizi bu haliyle orada savunmaya kalkarsanız, kendi elinizi kolunuzu bağlarsanız, bu işi görüşlerin kemikleşmesine götürebilir ve sorunun çözümü iyice zora girer diyor. Demek ki, ideolojik sorunlar sözkonusu olduğu durumlarda bile, öncelikle partide tartışalım denebilmiştir. Olabilir bu, ama bu ihtiyacı abartmamak, dahası kötüye hiçbir biçimde kullanmamak lazım. Ve en önemlisi, görüş ayrılıklarını partinin kendisinden hiçbir biçimde gizlememek lazım, ki bu bizde artık bir tüzük hükmüdür de.

Biz 1. Konferansı izleyen talihsiz sürecin de verdiği dersle, o günden beri görüş farklılıklarını kendi içimizde tutma yoluna gitmedik. Gelecekte bu ihtiyacı duyabileceğimiz durumlar olabilir mi, bu konuda şimdiden bir şey söylenemez. Ama Bolşeviklerin örneği, Lenin'in bu çerçevedeki tutumu, duyulabilen durumların pekala olabileceğini de gösteriyor. Bu biraz yoruma, dolayısıyla istismara açık bir ifade olmakla birlikte, yine de aslolan partinin ve devrimin genel çıkarlarıdır, demek durumundayım. Biz marksistler hiçbir demokratik ilke ya da kuralın kendi içerisinde mutlaklaştırılamayacağını da çok iyi biliyoruz.

Parti tüzüğünü de donmuş, kalıplaşmış hükümler toplamı olarak değil, yaratıcı bir biçimde, amaca uygun bir biçimde anlamak ve uygulayabilmek gerekir. Önemli olan devrimci kaygılar, partinin ve devrimin genel çıkarlarıdır. Yineliyorum, bu elbette biraz subjektif bir ifade; neye göre "devrimin çıkarları", neye göre "devrimci kaygı"? Kimi durumlarda yanıtı kolay olmayan sorular olabilir bunlar. Ama ciddi partiler bu zor problemleri hep belli bir kolaylık ve rahatlık içerisinde çözebilmişlerdir. Bu, bu partilerin mücadele içerisinde çelikleşmiş, kendi iç güvenini kurmuş, gelenek ve değerlerini, kural ve normlarını oturtmayı başarmış olmalarıyla da bağlantılı bir kolaylık ve rahatlık kuşkusuz.

Bolşevik partisi zorlu mücadeleler içerisinde pişmiş, sınanmış, geleneklerini ateş

hattında oluşturmuş bir parti. Bu, tartıştığımız sorun çerçevesinde paha biçilmez bir avantaj kuşkusuz. 1916 yılında Lenin emperyalist ekonomistlerle tartışmayı içe kapatmaya çalışırken, bunu büyük bir rahatlık ve güven içerisinde önerebiliyor, orada en ufak bir olumsuz eğilim ya da hesap yok. Böyle algılanabileceğine dair bir kaygı da yok, Lenin'in kendisinde. Bunlar şimdi görüşlerini kamuoyu önünde yazarlarsa (aydın olduklarına da bakıyor), kendi tezlerini derinleştirmeye kalkarlar, insan psikolojisi buna müsaittir; oysa bir süre partinin içerisinde tartışırsak, belki de mevcut görüş ayrılıklarını daha kolay çözebiliriz diye düşünüyor.

Biz kendi payımıza ne tartışıyorsak, iyi-kötü yayınlıyoruz bugün. Programın dördüncü kitabının sözünü ettim, orada koca bir tartışma yaşandı, kongrenin ilgili gündem maddesini tıkayacak kadar. Tutanakları yayınlanacak, oradan bu tartışmayı herkes bütün açıklığı ile öğrenecek. Partinin adı sorunu uzun uzun tartışıldığı halde, karar ancak üçte iki çoğunlukla alınabildi, kimin bu konuda ne düşündüğü, neden öyle ya da böyle düşündüğü, ilgili tutanaklarda bütün açıklığı ile yer alıyor, bunlar olduğu gibi yayınlanmış bulunuyor.

Polis buralardan giderek bir hareketi çok iyi tanıyor deniyor, bu çerçevede bazı yoldaşlardan zaman zaman gelen uyarılar var, bu konuda *Ekim*'e gelen mektuplar var. Bu kadar açıklık çok fazla, düşman bir partiyi bu kadar içinden tanıma olanağı bulmamalı, diyor bazı yoldaşlar. Bunlar haklı ve yerinde kaygılar ve uyarılar bir yönüyle. Zira bu tür bir açıklığın imkanları sayesinde, dıştan bakan için ve elbette düşman için, bireylerin eğilimleri, kimin neye nasıl baktığı, hatta parti içinde kimin kime nasıl baktığı bir biçimde bilinir olabiliyor. Tartışmalardan yansıyor bu bir biçimde.

Böyle sorunlar kuşkusuz var. Bizimki biraz açıklığa dönük bir çubuk bükmeydi bugüne kadar. Ama dengeyi yakaladıktan sonra, açıklık ilkesini, iç demokrasiyi az-çok sağlam biçimde yerleştirdikten sonra, bazı şeylere daha bir ölçü ve denge getirebiliriz, bu kadar da gerekmez diyebilir, bazı yoldaşlarınızın yerinde uyarılarını daha bir dikkatle gözetebiliriz.

Açıklık ilkesi ve partinin güvenliği

Değişmez ve tüm öteki tercihlerimizi belirleyecek temel kaygınız ne olacak? Temel kaygımız, doğal olarak devrimci sınıf mücadelesinin genel çıkarları olacak, partinin korunması olacak, düşmanın işini zorlaştırmak olacak. Bu kaygıyı devrimci kimliğimizi koruduğumuz sürece sağlıklı bir biçimde, amaca uygun bir biçimde gözetmeyi iyi-kötü başarırız. Devrimcilik bozulduğu andan itibaren de, o zaten kendini bir dizi başka alanda da dışavurur. İş çığrından çıkar, geriye yapacak çok fazla bir şey kalmaz bu durumda.

- Program tartışmalarına ilişkin olarak bu çerçevede ciddi bir sorun olabileceğini ben çok zannetmiyorum. Fakat kongrede örgütsel güvenlik sorunları çerçevesinde yapılan ve yayınlanan tartışmalarda zarar getirecek öğeler var bence. Bunların yayınında daha dikkatli, özenli ve ihtiyatlı davranılabilirdi. Örneğin bunlar yalnızca partiye sunulabilirdi, bununla yetinilebilirdi...

Evet, haklısın, bu konuda bir ihtiyatsızlık var, ölçü biraz kaçmış gibi görünüyor. Ama biz sözkonusu tutanakları henüz yayınlamadan önce bazı önemli darbeler yedik, biraz da bu yüzden onları yayınlamak bir gereklilik oldu. Demek istiyorum ki, olan olmuştu artık. Dikkat edilirse, partinin yeniden inşası süreciyle ilgili artık gereğinden fazla ketumuz, bu konuda fazlasıyla dikkatliyiz. Buna ilişkin sorunların güvenliği ilgilendiren ya da polisin işini kolaylaştıracak olan yönlerini artık açık tartışmalar halinde yansıtmıyoruz.

Kongrede altı çizilen ve bir tutum olark benimsenen sorunlardan biri zaten tam da bu konu üzerinedir. Parti kendi çalışmasındaki, güvenlik sorununa yaklaşımındaki tarz değişikliğini hiç değilse bir dönem polisten gizlemeyi başarabilmelidir. Bunlar parti içinde tartışılmalı, partililer bunları bilmeli, parti bu konuda mesafe aldıktan sonra, gerekirse bunlar ancak ondan sonra dışarıya yansıyabilmelidir. Bir devrimci parti tarzını düşmanın gözü önünde değiştiremez, değiştirmemeli. Tersine, düşman siz eski tarzınız üzerinden izlediğini sanırken, siz tarzınızı sessiz sedasız ve düşmanın kolay kolay kestiremeyeceği bir

yönde ve biçimde düzeltmeli ya da değiştirmeli ve bu doğrultuda belirgin bir mesafe almalısınız. Öyle ki, polis onu farkettiğinde, müdahale etmek için hayli geç kalmış olabilmeli.

Bu çerçevede artık daha titiz davranıyoruz, daha az şey yansıyor basınımıza. Bu nedenle örgütsel cephede ne olduğuna ilişkin bir şey söyleyemez duruma da düşüyoruz kimi zaman. Deyim uygunsa, biraz sessiz ve derinden ilerlemek, ayağımızı daha sağlam bir biçimde basmak, geçmiş hataları tekrarlamamak, bu arada örgütsel yapımızı oturtup sağlamlaştırmak, ondan sonra ses getirmek istiyoruz. Artık örgütsel sorunları da daha soyut, daha genel planda ya da kongrenin ortaya koyduğu genel çerçevede tartışıyoruz. Kongremiz şunları belirlemiştir, bunlar gözetilmeli, uygulanmalı, vb. demekle, bunu işlemekle yetiniyoruz.

Aslolan partinin ve devrimin genel çıkarlarıdır

Ama birkaç kez belirttim, bir kez daha yineliyorum. Biz biraz ölçüyü kaçırdık, açıklık ve demokrasiye ilişkin sorunlarda. Bu bir yere kadar anlaşılır bir durumdur; zira bu bir çubuk bükmedir, her zaman biraz böyle yaşanır. Bir şeyleri gidermeyi çalışırken, başka şeylere zemin açabiliyorsunuz. Demokrasi geleneği uygulamak istiyorsunuz, ama proletaryanın devrimci demokrasisinden anlamayanlara demokrasi uyguladınız mı, bu partiyi tahrip eden bir sonuç da yaratabiliyor. Bazı soysuz küçük-burjuva unsurlar bunu istismar edebiliyor, alıp demokrasicilik oyununa dönüştürülmek istenebiliyor.

Oysa bizim demokrasi kaygımız, devrime samimiyetle hizmet eden, kendini buna adamış insanlara, partinin yaşamını her açıdan etkileyebilme, denetleyebilme, eleştirebilme hakkı tanıyabilme kaygısıdır. Bu, devrimci olana tanınan bir haktır ve devrimcilerin elinde bu hakkın kullanımı yalnızca partiyi, onun düşünme ve savaşma kapasitesini güçlendirip pekiştiren sonuçlar yaratır. Ama bu aynı uygulama, devrimci olmayanların ya da devrimcilikten geri düşenlerin, zayıflayan ve bozulan unsurların elinde ters sonuçlara neden olabiliyor.

Bu biraz da böyle yaşanır, işin doğası gereği. Dolayısıyla yaşadığımız olumsuzluklar, öyle çok dramatize edilecek sorunlar değil. Toplam bilanço ve bundan sonrası üzerinden baktığımızda, bu uygulamada yaşadığımız çubuk bükmeden dolayı herhangi bir pişmanlığımız da sözkonusu değil. Ben sadece bir durumu, bir gözlemi dile getiriyorum, söylediklerim böyle anlaşılmalı. Nihayetinde biz bir demokratik gelenek de yarattık ve bu bizim için paha biçilmez önemde bir kazanımdır. Bir takım insanlar yazılarının yayınlanması istemiyle bize geldikleri zaman, net bir biçimde diyorlar ki, sizin böyle bir geleneğiniz var, bunu siz yaparsınız. Bu bir partiyi onore etmektir, bu bir partiye duyulan bir güvendir. Artık bizim böyle bir geleneğimiz var. (...) Bu tür yazılar başka bir yere gönderilmiyor, buna gerek görülmüyor. İnsanlar bu durumlarda nereye başvuracaklarını iyi biliyorlar. Bunlar partimiz için, onun adına son derece önemli kazanımlardır.

Evet, biz demokratik bir gelenek yarattık. Ama bizim demokrasimiz politik kaygıdan uzak bir demokrasi de değil. Biz şu veya bu yazıyı ya da belgeyi yayınlarken, elbette belirgin bir politik kaygı da taşıyoruz. Biz devrimci bir politik partiyiz, serbest kürsü değil, bunu önemle belirtiyorum. Bizim demokrasimiz devrime hizmet eder, etmelidir. Parti içi demokrasi için de aynı şey geçerli. İç örgütsel demokrasi bir partiyi zenginleştirir, bir partinin iç yaşamını canlandırır, partinin niteliğini yükseltir. Partide düşünce gücü yaratır, denetleme gücü yaratır, eleştirme gücü yaratır, sorgulama gücü yaratır. Ve en önemlisi de, bütün bunlar sayesinde onun iç birliğini ve savaşma gücünü pekiştirir. Bir parti bunlarla büyür, bir parti bunlarla güçlenir, bir parti bunlarla sarsılmaz olur.

İşin aslında bizim devrimci demokrasimiz de devrimci disiplinimiz içindir. Bir partide demokrasiden asıl amaç zaten onun devrimci birliğini ve savaş kapasitesini güçlendirmek içindir. Bizim kongre tartışmalarımızda da sorun böyle konulmuş, buna açıklıkla böyle işaret edilmiştir. Bir parti iç demokrasiyi kurarak, böylece kendi üyesine bir şey ihsan etmiş olmuyor. O üye zaten o partiye bilinçli ve gönüllü olarak hizmet etmek istiyor, bunu için hayatı da dahil herşeyini koymuş ortaya.

Bu durumdaki bir devrimci partide, üyelere tanınan haklar niye bu partinin çıkarlarına aykırı olsun ki. Tam da partiye ve devrime katkılarını en iyi biçimde ortaya koyabilmeleri için üyelere bu haklar tanınmıştır ve üyeler de haklarını tam da bu doğrultuda kullanırlar, kullanacaklardır.

Küçük-burjuva bürokratik gelenekler

Bu böyleyse eğer, neden bazı partilerde bu haklar çiğneniyor, neden bu partilerin yönetimleri iç demokrasiyi boğuyor diyeceksiniz. Bu o partilerin genel ideolojik ve sınıfsal konumları ile ilgili bir durum. Bu tür partilerin ideolojisi sakat, değer yargıları, sorunlara yaklaşımları tartışmalı. Küçük-burjuva bürokrasisi dediğimiz, bürokratik örgüt geleneği dediğimiz bir olgu var. Bu ideolojik-sınıfsal karakter buna yolaçıyor. İnsanlar bunu akılsızlıklarından ya da kötü niyetlerinden yapmıyorlar ki.

(...)

Devrimci bir partinin iç düşünce yaşamını boğmaya hiçbir biçimde ihtiyacı yoktur. Görüş ayrılıkları durumunda bile bu böyledir. Devrimci bir parti ya üyesini/üye grubunu ikna edip kazanır, ya da onlar tarafından ikna edilir. Ya da görüş ayrılığı gerçekten ciddi noktalara varır, o zaten çatışmaya, bölünmeye ve kopmaya yol açar. Demokrasi herşeyi barışçı bir biçimde çözmez. Demokrasi bir iç savaş ortamıdır aynı zamanda. En ileri demokrasiler çoğu kere iç savaş ortamlarında doğmuştur. Eğer demokrasiyi biçimsel bir barış, çürütücü bir gübrelik olarak almazsanız, demokrasi kitlelerin en çok özgürleştiği, aktif yaşama en dolaysız katıldığı, kitlelerin iradesinin kendisini en dolaysız gösterdiği bir tarihi ortam demektir. Bu tam da devrimin kendisidir. Devrim büyük bir canlılık, bir alt-üst oluş, bir iç savaş demektir. İç savaş ortamı demokrasinin en çok gelişip serpildiği bir dönemdir de. Çünkü bu büyük kitle hareketliliklerine ve inisiyatiflerine sahne olur. Devrim dönemi, kitlelerin kendi tarihsel inisiyatiflerini en özgür, en dolaysız ortaya koydukları bir dönemdir.

Parti içi demokrasinin de, koşulları oluştuğunda böyle bir yönü, işlevi, bu türden sonuçları pekala vardır. Partide de iç savaş getirir demokrasi, getiriyor zaten. Sert çatışmalara, bölünmelere, ayrılıklara yolaçıyor. Ama önemli olan, bunu gerçekten devrimci bir kavga olarak yürütebilmektir. Yani oportünist manevralara, oyalamalara, aldatmalara başvurmamaktır. Köylü kurnazlığı ile işleri götürmeye kalkmamaktır. Geleneksel sol harekette maalesef işler çoğu durumda böyle yürütülür.

Partiye karşı açık ve dürüst davranmak

"Parti üyesinin görevleri" bahsinin sonraki şıkkıyla devam ediyoruz.

"f) Partiye karşı açık ve dürüst davranmak. Parti yaşamında eleştiri-özeleştiri silahını, parti kuralları ve değerleri temelinde sürekli bir biçimde kullanmak."

Partiye karşı açık ve dürüst davranmak. Bu, devrimci bir partinin yaşamında çok temelli bir sorun. Bir partiden siyasi anlamı ve sonuçları olabilen hiçbir şey gizlenemez. Parti siyasetini ve parti örgütünü, dolayısıyla parti çıkarını ilgilendiren hiçbir bilgi partiden gizlenemez. Bunu gizlemek bir kusur değil, bir suçtur. Bir parti üyesi partisine asla yalan söyleyemez. Partisinden hiçbir biçimde bir şeyler gizleyemez. Partiye karşı gizlilik ya da özel sır olmaz, olamaz.

Burada kuşkusuz politik bir düzlemdeyiz. Sözkonusu olan bireysel yaşam sırları değil. Fakat parti çıkarlarını, parti yaşamını ilgilendiriyorsa, onlar da dahildir buna.

Çok uzatmak istemiyorum. Partiye karşı açıklık ve dürüstlük her parti üyesinin en temel görevlerinden biridir, bunun altını kalınca çizmekle yetiniyorum. Tabii buna karşılık olarak, parti de kendi üyelerine karşı açık ve dürüst davranmak zorundadır.

"... Parti yaşamında eleştiri-özeleştiri silahını, parti kuralları ve değerleri temelinde sürekli bir biçimde kullanmak."

Eleştiri-özeleştiri, parti yaşamının canlılığının, hata ve zaaflardan sakınmanın ya da kurtulmanın temel, vazgeçilmez silahıdır. Bu, parti yaşamını devrimcileştirir, bozulma ve paslanmalara karşı korur. Bugüne kadarki sürecimiz üzerinden bakıldığında, bu silahı iyi kullandığımız söylenemez. Parti yaşamında zaman zaman beliren çeşitli sorunları zamanında ve parti çalışmasını zedelemeden çözememenin gerisinde aynı zamanda bu var.

Partimiz bu silahı sürekli, etkin ve amaca uygun bir biçimde kullanmayı başarabilmek durumundadır. Bu tutum saflarımıza egemen kılınmak durumundadır.

Elbette sorun sadece eleştiri-özeleştiri silahını kullanmak da değildir. Dikkat ediniz, döne döne "amaca uygun bir biçimde" diyorum, bu çok bilinçli ve temel önemde bir ifadedir. Zira eleştiri-özeleştiri silahı doğru ve amaca uygun bir biçimde kullanılmazsa, tümüyle ters sonuçlar da doğurur. Partiyi canlandırıp devrimcileştirmek bir yana, bozar, demoralize eder, parti yaşamını, çalışma ve mücadele kapasitesini zayıflatan anlamsız sorunlara ya da karışıklıklara sürükler. Bu uyarım boşuna değildir; zira eleştiri ve özeleştirinin yozlaştırılması, az rastlanan bir durum değildir devrimci siyasal yaşamda.

Dikkat ediniz, tüzükteki hükümde de, bu silahın "parti kuralları ve değerleri temelinde" kullanımına özel bir vurgu var. Parti eleştiri ve özeleştiriyi kendini güçlendirmek için kullanır. Eleştiri ve özeleştiriye yaklaşımda şaşmaz bir amaç olmalıdır bu, bir parti değeri olarak benimsenmelidir. Geçmişte saflarımızda eleştiri adı altında öyle şeyler yapıldı ki, bazen bir çalışma alanını felç etti, tümden boşa çıkarabildi bir süre için de olsa. Bu eleştiri değil yıkıcılıktır, bunun eleştiri ile bir alakası yoktur. Eleştiri düzeltmeyi ve kazanmayı amaçlamalıdır, saldırdığı zaafa ya da soruna ilişkin olarak devrimci bir çıkış ortaya koymalıdır. Eleştiri asla sorunlar ya da zaaflar çetelesi çıkarmak, bunları sayıp dökmek ve öylece bırakmak değildir. Eleştiri, sorunları ya da zaafları çözümlemek ve bunların devrimci çözümünün yolunu-yöntemini ortaya koymaktır. Devrimci olan ve devrimcileştiren eleştiri budur. Eleştiri-özeleştiri, parti değerleri temelinde, parti çıkarları temelinde, devrimci kaygılar gözetilerek kullanılmalıdır. Bu silah doğru kullanıldığı zaman bir partiyi sadece güçlendirir.

"Parti kuralları" deniliyor ilgili ifadede. Burada sorunu daha dar, parti içinde düşünmemiz gerekiyor. Bir parti içinde uluorta tartışma olmaz. Parti bir savaş örgütüdür. Tabii ki tartışma hep olmalıdır, eleştiri hep olmalıdır, denetim hep olmalıdır. Ama herşeyin kuralı vardır ve yapılacaklar da bu çerçevede olmalıdır. Nedir bu kurallar örneğin? En basit ve en önemli bir nokta olarak söylüyorum. Organınıza ya da organ içinden bir yoldaşınıza eleştiriniz mi var; öncelikle organınızda, yani partinin meşru zemininde tartışmak durumundasınız bunu. Organınızda değil de kuytularda tartışırsanız, bu eleştiri değil, dedikodu olur. Örgüt yaşamınızı devrimcileştirmez, iyice bozar. Parti kuralları, basitçe örneğin bunu anlatıyor. Gelirsiniz, meseleyi kendi organınızda bütün açıklığıyla ortaya koyarsınız. Benim kendi organımdan öteye partinin yerel yönetici organına, dahası MK'sına söyleyeceklerim mi var diyorsunuz. Güzel, söyleyebilirsiniz, önünüzde birkaç yol var. Kendi organınız var, kendi organınızda gündeme getirirsiniz; yoldaşlar, yerel yönetici organın ya da MK'nm şu politikasıyla ilgili benim söyleyeceklerim var, bu konudaki görüşlerimin dinlenmesini istiyorum, bunun kayıtlarının tutulmasını istiyorum, dersiniz. Ya da doğrudan MK'ya yazma yoluna gidersiniz. Politik bir sorundur, dosdoğru gazetenize yazarsınız. Partimiz falanca platform hakkında böyle bir değerlendirmeye sahip, ama ben buna şundan şundan dolayı katılamıyorum; MK'nın bu konuda söylediklerinde şu eksiklik, şu fazlalık, şu isabetsizlik var dersiniz örneğin, derdiniz, sorununuz neyse olduğu gibi ortaya koyarsınız. Bunları yapmaz, organınızda bir şey söylemez, MK'ya gönderdiğiniz raporda dile getirmez, basınınıza bir şey yazmaz, ama kenarda köşede konuşursanız, eleştiri yapmış olmaz, suç işlemiş olursunuz. Bütün mesele bu zaten. Eleştiriyi, parti yaşamını bozan, dağıtan, kirleten tarzda değil, devrimcileştiren, güçlendiren bir tarzda yapmak gerekir.

Bu konuda bunları söylemekle yetiniyorum. Bunun ötesinde eleştiri ve özeleştiri silahının amacı, kullanımı, yöntemi, kuralları vb. üzerine elbette çok şey söylenebilir. Ama yeri burası değil bunun. Bu konuya ilişkin özel yazılarla yapılır, yapılmak durumunda.

İllegalitenin gereklerine ve gizlilik kurallarına eksiksiz olarak uymak

"g) Parti örgütünün güvenliği için düşmana karşı uyanıklık göstermek. İllegalitenin gereklerine ve gizlilik kurallarına eksiksiz olarak uymak."

İlk bakışta çok açık, herkesin bildiği, doğal

olarak da uyacağı bir madde olarak görünüyor. Öyle değil ama. MK düzeyi de dahil, her düzeyde ihlallere vesile olan çok temelli bir sorunla karşı karşıyayız gerçekte burada. Örneğin, kongreyi izleyen dönemde yediğimiz darbelerde yönetici konumdaki yoldaşlarımızın çok dolaysız bir sorumluluğu var. Bunu *"Devirmeyen Darbe Güçlendirir"* başlıklı değerlendirmemizde açıkça ortaya koyduk. Demek ki bu düzeyde bile bu hatalar yaşanabiliyor ve çok ağır faturalara dönüşebiliyor. Bir partiyi kurduktan sonra, en güçlü, en iddialı, en tok olabileceğiniz, yeni atılımları gündeme getireceğiniz bir aşamada, bir yıl kaybetirebilecek denli ağır bir fatura ödeyebiliyorsunuz bu yüzden.

Demek ki çok hayati bir sorun. Siyasal yaşam bu tür hataları kaldırmıyor. Bu madde bu açıdan çok açık ama, maddenin gereklerine uymak sanıldığı kadar kolay olmayabiliyor gerçek yaşamda. Parti kendi üyelerinin bir görevini tanımlamakla kalmamalı, onları bu konuda, kendi deneyimlerini de en iyi biçimde kullanarak, sistematik bir biçimde eğitebilmeli, ki süreç içerisinde bu konuda mesafe alabilsin. Sorunu parti tüzüğü çerçevesinde ve parti üyesinin temel görev ve sorumluluklarından biri olarak tanımlamak da bu eğitimin ve onunla ulaşılmak istenen amacın bir parçası.

Siyasi poliste, mahkemede ve zindanda, parti üyesi olmanın onuru ve sorumluluğu

"h) Siyasi poliste, mahkemede ve zindanda, komünist partisi üyesi olmanın onuru ve sorumluluğu ile hareket etmek. Düşmanın zulmünü yiğitçe göğüslemek, örgütsel sırları canı pahasına korumak."

Bu da yeterince açık bir madde. Bu konuda öncelikle şunu söylemek gerekir. Bir partiye katılan üyeleri bu konuda peşinen sınamak kolay değil, mümkün değil bir yerde, bir garantisi de yok ayrıca. İnsanlar saflarımıza katılırlar, çok tok ve sağlam militanlar olarak görülürler, ama gerçekten ne kadar sağlam oldukları ancak siyasal yaşam sınavlarıyla ortaya çıkar. Parti bundan korkarak, aşırı bir güvensizlik duygusuna kapılarak, kapılarını yeni üyelere bu nedenle kapatmaz, bu tür bir darlığa mahkum etmez. Yapılması gereken, mümkün mertebe militanlarını bu konuda sürekli olarak ve sağlam bir biçimde teorik ve pratik açıdan eğitmektir. Partinin iç yaşamı ne kadar güçlü ve devrimci olursa, partinin mücadelesi ne kadar güçlü olursa, faaliyeti ne kadar güçlü olursa, başarıları ne kadar çok olursa, eğitimi ne kadar kuvvetli ve bütünlüklü olursa, bu meselelerde de o kadar çok sonuç alınır. İşin bir yönü bu.

Partinin saflarına katılmak isteyen militan, ben bu konuda da kendimi ölçüp biçtim, bu alanda da parti üyesi olmanın onuru ve sorumluluğu ile davranmaya hazırım der. Parti de kendisine başvuran bir üyeden bunu açık ve tok bir biçimde vaadetmesini bekler. Ama bu vaad kendi başına elbette çok şey ifade etmez. Ancak buradaki belirsizlikten kalkarak parti saflarına üye alınamazlık da edemez. Ama bir parti bu meseleyi çok önemser. Parti üyesinin önünde bir görev olarak tanımlar, kendisi de o temel üzerinden kendi üyesini en iyi biçimde eğitmek için en azami çabayı harcar.

Artı, bu tanımda altını çizmek istediğim bir başka nokta var. Siyasi poliste, mahkemede ve zindandaki bu davranış, "parti üyeliği onuru" kavramı ile ilişkilendiriliyor. Parti üyesi olmanın bir onuru var; bunu bir temel değer olarak partide yerleştirmek çok önemli. Parti üyesi olmak bir onurdur ve parti üyeliği onuru herşeyin üzerindedir. Bu kavram çok önemli. Sorun buradan kavratılamadığı sürece, gene amaca tam ulaşılmış olmaz. Mesele, aman sakın zayıf davranmayın, partinin sırlarını koruyun, parti zarar görmesin meselesi değil. İnsan bazen bunu polise karşı kurnazlıkla da becerir. Önemli olan bunu parti üyeliğinin bir onuru olarak görmektir. Yani direnmeyi ve çözülmeyi herşeyden önce bir partinin onuru sorunu olarak da ele alabilmek, partiye üye olmanın vakarı, onuru ve şerefi ile hareket edebilmektir. Parti üyeliği onuru zaten partinin sırlarını canı pahasına korumaktan ayrı bir şey değildir, bu onur zaten anlamını da orada bulur.

Mesele siyasi polistte tutumdan ibaret de değil. *"Siyasi poliste, mahkemede ve zindanda"* deniliyor burada. Mahkemede bir basınç yok. Ama bir insan mahkemede soruna, iddialı bir devrimci olduğu sanısını yaratmadan, aman buradan bir yırtayım da diye bakarsa, bu insan parti üyeliği onurunu ayaklar altına almış olur. Bunun istisnaları olamaz mı? Elbette olabilir. Öyle durumlar olur ki, bir üye gerçekten çok

özel koşullarda yakalanmıştır, hukuki olarak da sıyrılma olanağı vardır; bir parti üyesine tercihen, siyasal tavır göstermek çok gerekli değildir, diyebilir. Burada parti üyeliği onuruna aykırı bir şey yok. Parti sadece düşmanın bilgisizliğinden ya da bilgi yetersizliğinden de yararlanarak orada bir politik tercih yapıyor, düşmana karşı bir hiledir bu. Ama altını çiziyorum; bu, partinin kararı ve tercihi çerçevesinde olur, olmalıdır. Bunlar bizim kongremizde, poliste, mahkemede ve zindanda tutum bahsinde tartışılmıştır.

Tüm maddi olanaklarını partiye açık tutmak

"i) Partinin maddi olanaklarını titizlikle korumak ve geliştirmek. Tüm maddi olanaklarını partiye açık tutmak."

"Partinin maddi olanaklarını titizlikle korumak ve geliştirmek", bir parti üyesinin anlamını çok yönlü ve derinlemesine kavraması gereken temel önemde bir yükümlülüğüdür. Hesapsızlıklardan, ölçüsüzlüklerden, yanlış değerlendirme ve tercihlerden dolayı partinin mali olanaklarını heba etmek, bir partiye büyük mali faturalar çıkarmak pekala mümkündür. Nitekim biz bunu geçmiş siyasal yaşamımızda bazı çarpıcı örnekler şahsında gördük. Bir parti üyesi asla böyle hatalar yapmamalı, partinin maddi olanaklarını gözbebeği gibi korumalıdır.

Dahası, mevcut olanakları titizlikle korumanın ötesinde, bunları geliştirmek gibi bir yükümlülükle yüzyüze olduğunu unutmamalıdır. Her parti üyesi ve militanının bu yükümlülük üzerine sürekli olarak düşünmesi, buna yaratıcı çözümler bulması gerekiyor. Zira mali sıkıntının bir partinin faaliyetini zayıflatan, daraltan, hatta bazen felce uğratan sonuçları olabiliyor pekala. Kapitalist toplumda, piyasa ortamında siyasal faaliyetin kapasitesi bir yönüyle de doğrudan maddi imkanlara bağlıdır. Demek ki bu sorun göründüğünden de önemli, son derece ciddi bir sorun. Dosdoğru siyasal faaliyetinizin gücü ve kapasitesiyle, onu sürekli büyetebilmenizle ilgili bir sorun. Bu, bu açıdan çok çok önemsenmesi gereken bir sorun.

"... Tüm maddi olanaklarını partiye açık tutmak." Bu da önemli bir sorun, fakat bizim bugünkü koşullarımızda parti üyelerimizin çoğu profesyonel devrimci olduğu için, anlamı somut olarak çok fazla anlaşılmayabilir. Zira bu profesyonel üyeler, maddi olanakları bir yana, parti ve devrim davası için tüm hayatlarını ortaya koymuş insanlardır. Fakat parti büyüdükçe, bu sorunun önemi daha iyi anlaşılacaktır. Parti ödentisi gibi sembolik bir katkının ötesinde, kendisinin ya da ailesinin maddi imkanlarını partiye açık tutmak, gerçek bir parti üyesinin temel önemde bir sorumluluğu olarak belirecektir. Bugün bile yer yer belli üyeler şahsında bu sorunun önemi kendini gösterebilmektedir.

Parti üyelerinden oluşan dar parti örgütü alanından çıkardığımız zaman, örneğin yurtdışı örgütümüz üzerinden bu soruna baktığımızda ise, bu sorunun anlamı ve önemi bütün açıklığıyla ortaya çıkmaktadır. Yurtdışı örgütünün partimizin mali ihtiyaçlarının karşılanmasındaki önemi, bu çerçevede yıllardır yaptığı katkılar elbette küçümsenemez. Fakat bu fazla da abartılmamalıdır. Parmakla sayılabilecek sayıdaki sınırlı yoldaşı bir yana bırakırsanız, yurtdışındaki taraftarlarımızın maddi olanaklarını partiye açık tuttuklarını söyleyebilecek durumda değiliz. Tersine, bencillik, hesaplılık, fedakarlık ruhu zayıflığı, bizim yurtdışındaki taraftarlarımızın da belirgin bir özelliğidir. Ülkede devrim için hayatını verebilen yüzlerce insan varken, yurtdışının elverişli ortamında yılda bir maaşını partiye bağış olarak vermenin abartılacak bir yanı yoktur (kaldı ki bu kadarından bile geri durabilenler var). İnsanlar çoğu durumda elimizde yok diyebiliyorlar. Elinizde yok ama, bunu dert ederek yaratmak pekala elinizde, yeter ki bunun bilincinde olun, bunun önemini yüreğinizde duyun.

Bu bir zihniyet sorunu, mevcut zihniyeti kırmak gerekiyor. Bu bize yabancı bir zihniyet. Bu, insanların kimliğinin bir parçasıdır, bir şey diyemiyoruz, denilemez. Biz insanlarımızı şu tüzükte tanımlanan normlarla, buna egemen bir bakışaçısıyla yetiştirmek istiyoruz. Bu tüzük herkesi ilgilendiriyor derken anlatmaya çalıştığım şey bu. İnsanlar ölçüsüz harcıyorlar, gereksiz harcamalar yapıyorlar. Oysa, biraz daha düzenli davransam da, partiye ayda bu kadar yerine şu kadar versem, bu partiye ek bir imkan sağlar; insanlar canlarını veriyorlar, ben de hiç değilse imkanlarımı en ileri düzeyde sunabilmeliyim diyebilmeli bir devrimci. Bu bakışaçısını saflarda yerleştirmek zorundayız.

(Devam edecek...)

Devrim için sunulan her katkıyı örgütlemeliyiz

A. Selim

Devrimin gerçek güçlerini açığa çıkartmak gibi temel önemde bir sorunumuz var. Bugün mücadelenin sınırlı sayıda kararlı militan kadrolarla sürdürülmesi anlaşılır bir durumdur. Ama bunun hep böyle gidemeyeceği açıktır. Hem bugünkü gerçekliğin bilincinde olmak, ama hem de de bunu aşmak için bilinçli bir müdahale içinde girmek gereklidir.

Çalışmamızın öncelikleri ile ilişkilerimizin yetkinleştirilmesi için gerekli önceliklerin iyi ölçülüp biçilmesi gerekiyor. Henüz hazır olmayan insanlardan yapamayacakları şeylerin istenmesi, onların aşamayacağı zorlanmalarla karşı karşıya kalmalarına yolaçabiliyor. Bu tereddütlü ruh hali içinde geriye düşmelerinin zemini olabiliyor. Zamansız müdahalelerden kaçınmalı, sabırlı olmalı, durumu ve düzeyi hesaba katan bir müdahale tarzını geliştirebilmeliyiz.

Elbette bir damla enerjiyi bile boşa harcayamayız. İnsanların doğallığında taşıdıkları zayıflık alanlarına karşı müdahaleyi bir an olsun elden bırakamayız. Ama bunu yaparken ölçüyü kaçırmamalı, bilinçli bir ayak direme yoksa, onların geri yönleriyle tatlı -ert bir şekilde karşı karşıya gelebilmeliyiz.

Konuyu örnekleyelim. Bir işçi ilişkimiz ile sendikası üzerinden tanışıyoruz. Öncü bir işçi olduğunu görüyoruz ve ilişkimiz gelişiyor. Onu yaşadığı çevresiyle birlikte tanıma ve anlama çabası içine girdiğimiz ve bu yönde taleplerde bulunduğumuz süreçte bize her türlü olanağı sağlıyor. Bülten dağıtımında, maddi katkı örgütlemekte, yeni ilişkiler tanıştırmakta, işyerini bize açmakta sorun çıkmıyor. Ama ilişkisini tanımlı hale getirmekte tutuk davranabiliyor. Biz bu yönde müdahalede ısrarlı davrandıkça, o geri çekilme eğilimi gösterebiliyor. Sınıf hareketindeki gelişmelere göre duyarlılığı değişebiliyor. Tanıdıkça, korku ve kaygılarını anladıkça, onunla ilişkiyi koparmadan müdahale edebilme şansına sahip olabiliyorsunuz. Örneğin pratik çalışmaya çıkmıyor, ama kendi bölgesiyle ilgili olarak bu konuda da bize yardımcı olabiliyor. Yazı yazmakta zorlanabiliyor, ama her konu hakkındaki düşüncelerini bizimle paylaşıyor.

Bir başka örnek; çalışmamıza destek veren, gazetemizi dağıtan, çevresini ve imkanlarını çeşitli düzeylerde bize açan birine fabrika ve organ çalışması öneriyoruz. Bu konuda sorun çıkıyor. Böyle bir durumda ilişkiyi kesmek veya devam ettirmek ikilemiyle yaklaşmamız doğru olur mu? Kuşkusuz güçlerimizi fabrikalara çekip bu alanda dönüştürmeyi hedefleriz. Ama bütün ilişkilerimiz buna uygun olmayabilir. Bu tür ilişkilerimizin katkılarını almayı neden sürdürmeyelim?

Bizler değiştirip dönüştürme iddiasına sahip genç devrimciler olarak bilmeliyiz ki, örgütçülük anadan doğma bir yetenek değil. Bir yönü birikimi özümsemeyse, diğer yönü deneyimlerle ustalaşabilmeye dayanıyor. Her devrimci görev, onun altından kalkacak, onu başaracak devrimcileri de yaratacaktır. Her insan başlı başına bir dünyadır. Herkese aynı kalıplarla gidip, aynı ölçütlerle yaklaşamayız. Herkesin bir dönüşüm derecesi vardır. Gorki'nin Ana romanındaki kahramanın durumu, insanların dönüşüm seyrine ilişkin anlamlı bir örnektir.

Kitle içinde erimek, politikaların ve diğer yönlerinle kitleler tarafından sahiplenilmek ve savunulmak olarak anlaşılmalıdır. Yaygın ama şekilsiz ilişkiler, tersinden sınırlı sayıda dar ilişkiler; her ikisi de kitleler içinde eriyememek anlamına gelir.

Yaygın ilişki ağı adına kuşkusuz bireylerin sorunlarının üstünden atlama yolunu tutamayız. Zaaflara, zayıflıklara, geri yanlara karşı bilinçli ve sürekli bir müdahale çabası içinde olmalıyız. İnsanları oldukları gibi kabul edemeyeceğimiz gibi, hiç kimse de kendisini kollektife karşı dayatamaz. Ama insanların düzenin

bataklığına gitme riski de bizi kaygılandırmalıdır.

Kitleler partiyi politikaları, değerleri, kültürü, vb. ile tanıyacaklardır. Ama bir de onu bizzat kadro ve militanları üzerinden tanıyıp bir fikir sahibi olacaklardır. Çoğu durumda kimliğimizi gizlemeye çalışıyoruz. Kitle örgütlerinde, semtlerde tanıdığımız insanlardan bile devrimci olduğumuzu gizlemeye çalışabiliyoruz. Buna illegalitenin çarpık kavranışı yolaçıyor. Oysa biz bu kokuşmuş düzene karşı tümüyle haklı ve meşru bir mücadele veriyoruz. Bu bilinçle davranmalıyız. Kitlelerin bilincindeki çarpıklıkların ve önyargıların üzerine gitmeliyiz. Kitlelerin devrimci şiddeti ile bireysel şiddet, illegallite ile komploculuk, yasalcılıkla meşruluk genelikle birbirine karıştırılmaktadır. Bu konularda emekçilerin kafasındaki soru işaretlerine açıklık getirmeli, devrimci kimliğin meşruiyetini onlara kavratmalıyız.

Organ çalışması üzerine notlar...

* Kendini örgütleyemeyen organ, kendi altını örgütlemeyi de başaramaz.
* Organ çalışması oturtulamazsa, her türlü başarı zayıf, köksüz ve geleceksizdir.
* Dar siyasal örgütsel pratik, organ yaşamında ve çalışmasında her türlü sorunun temel kaynağıdır
* Organlar dar örgütsel pratiğin değil sorumlu olduğu bölgedeki işçi sınıfı, emekçi kitle ve gençlik hareketinin önderliğiyle yükümlüdür. Bugünden!
* Organlar kendi dar güçlerine değil, bölgesindeki toplam parti çalışmasına önderlik ile yükümlüdür. Bunun güncel politik ve orta vadeli örgütsel sorumluluklarının bilinciyle hareket etmek durumundadır.
* Parti yaşamında sorumlu olan kişiler değil fakat organlardır. Organ kendi üyelerinin sadece başarısından değil, başarısızlığından da sorumludur.
* Kadroların başarısı organın başarısı ile ölçülür. Başarılı kadro ve başarısız organ birarada olmaz.
* Kollektif çalışma, tek tek organ üyelerinin ve onların bireysel olarak sorumlu oldukları çalışma alanlarının aritmetik toplamı değildir hiçbir biçimde. Her organ üyesi çalışmanın bütününden sorumludur, Bu yüzden çalışmanın bütününe siyasal ve örgütsel temel unsurlarıyla hakim olmalıdır.
* Çalışmada bireysellik ve keyfilik alanlarının zemini kurutulmalıdır. Bunun için organ ihtiyaçlar karşısında yeterli düzeye yükseltilmeli, planlama, kararlar, işbölümü konusunda açık vermemelidir.
* İç denetim ve disiplin hayati önemdedir. Her toplantının ilk gündem maddesi, ara dönem için alınan kararların gereklerininin yerine getirilip getirilmediğini denetlemek olmalıdır.
* Alıncak her karar büyük bir sorumluluktur. Ciddiyetle tartışılmalı ve hakkı verilmelidir.
* Belirli politik-pratik sorunlara ilişkin olarak organ üyeleri arasında görüş farklılıkları olabilir. Olmaması anormaldir. Bu görüş farklılıklarını bastırmamak, bunları ifade etmekten geri durmamak, çoğunluğun suyuna gitmemek gerekir. Daha deneyimli yoldaşlar bile belirli bir konuda yanlış düşünülebilirler. Organ üyesi görüşlerini ifade etmek konusunda inisiyatifli olmalıdır.
* Organlarda tartışmalı durumlarda kararlar çoğunluk üzerinden alınır. Kritik konularda üst organa danışılır. Görüş farklılıkları organ raporunda belirtilir.
* Organ toplantılarının gündemi önceden ve işlevsel olarak belirlenmeli, mümkünse gündem organ üyelerine önceden yazılı olarak ulaştırılmalı, toplantılara hazırlıklı gelinmeli, zaman son derece verimli kullanılmalıdır. Önceden hazırlıksız gelen bir organ üyesi toplantının kendisi açısından verimsizliğini garantilemiş demektir.

(Bu notlar konuya ilişkin olarak kaleme alınacak bir yazının öndüşünceleri, satır başları mahiyetindedir...)

kuşak işçiler oluşturuyor.

Eğitim düzey: İlkokul mezunları ağırlıkta olmakla beraber ortaokul ve lise mezunu oranı artmıştır. Teknik ve endüstri meslek liseleri stajyer ve mezunlarının yanısıra, düz lise mezunlarının oranı yaklaşık 1/4'dür. Üniversiteye girme şansı azalan işçi-emekçi çocuğu lise mezunu gençlerin bir kısmı doğrudan fabrikalara yönelmiştir. Bu gençlik kesimi, daha çok hizmet sektörü ve marjinal işlerde çalışmaya eğilimli olsa da, artan işsizlikle beraber fabrikada ucuz işgücü olmak dışında bir alternatifi kalmamaktadır. Bunun sonucunda, gene işsizler arasında teknik, endüstri ve meslek lisesi mezunlarından başka düz lise mezunu oranının gittikçe artacaktır. Bu da işçi sınıfının eğitim düzeyinin gittikçe yükseleceğinin bir göstergesidir.

Sosyal-kültürel durum: Tüketilen kültüre ve sosyal ilişkilere baktığımızda ise, kapitalizmin kitle-piyasa kültürünün etkileri kendini hissettirmektedir. Dinlenen müzikten izlenen TV programlarına ve iki cins (kadın-erkek) arasındaki ilişkiden diyalogların içeriğine kadar bunu görmek mümkündür. Genç işçileri kıskaca almak için düzenin kullandığı temel araçlar dinsel gericilik, cinsellik ve futboldur. Milliyetçilik, dinsel gericilik ve sivil faşistlerin etkisi geri planda kalmaktadır. Ayrıca bu gerici etkiler işçiler arasında bilinçli olarak savunulan kökleşmiş önyargılar değildir. Milliyetçi olduğunu iddia eden genç bir işçiyle Kürt sorunu üzerine tartışmak mümkündür. Toplumsal gelişmelere ve okumaya ilgi oldukça düşüktür. Buna lise mezunları da dahildir.

Bu veriler, kapitalizmin gençliği kendi potasında eritmede epey yol aldığını gösteriyor. Genç işçilerin milliyeti-cinsiyeti, mezhebi ve "siyasi" görüşleri farklı olmakla beraber, genel olarak birbirlerine çok benzemektedirler. Bu aşamada düzen açısından bir avantaj gibi görünen bu olgu, gelecek açısından parti çalışmasının avantajına çevrilebilir.

Politik düzey ve hak arama bilinci: Genç işçiler politik açıdan geri bir düzeydeler. Politik gelişmelere ve işçi sınıfının gündemlerine bir yabancılık sözkonusu. 1 Mayıs gibi bir olaya bile ilgi duymayabiliyorlar. Devrimcilerin etkilediği semtlerden gelenlerde belli bir farklılık (devrimcilere sempati, kitle kültürü dışında protest müzik dinleme vb.) olmakla beraber, bu bilinçli bir tercihten çok güncel yaşamın doğrudan etkisinden kaynaklanıyor. Politik bilincin geri olması, örgütlenme ve hak arama bilincinin zayıflığını beraberinde getiriyor. Ya da tersinden, örgütlenme ve hak arama eyleminin olmadığı yerde politik bilinç geri kalıyor.

Ancak bu verili durum, genç işçilerin hak arama eylemine girmeyecekleri anlamına gelmiyor. Koşulları oluştuğunda bu potansiyeli fazlasıyla taşıdıkları görülüyor Şimdiden, sınıflar arası ayrım, gelir dağılımındaki uçurum ve tüm değerleri işçi sınıfının ürettiği halde yoksulluğa mahkum edildiği vb. üzerine sohbet etmekte bir zorluk yok.

Önceki tartışmalar bir yana, partinin kuruluş kongresinde, sınıf çalışmasının sorunları ve öncelikleri tartışmalarında meslek liselerine özel bir önem vermenin gerekliliğinin altı çizilerek tespit edilmiştir. Özellikle temel sektörlerin işçi alımında endüstri meslek lisesi mezunlarına öncelik tanımaları bu tespitin isabetliliğini göstermektedir. Yanısıra düz lise mezunlarının şimdiden başlayan fabrikalara yöneliminin artarak devam edeceğini de hesaba katmalıyız.

Genel özelleştirme saldırısının bir ayağını eğitimin özelleştirilmesi oluşturmaktadır. Eğitimde varolan fırsat eşitsizliğine, yeni sınav sisteminde ayrıcalıklı okullara sağlanan avantajlar da eklenince, işçi-emekçi kökenli öğrencilerin üniversite okuma şansları minumuma indirilmiştir. Harç zamlarıyla beraber, emekçi çocukları için üniversite hayal olmaktan bile çıkacaktır. Bir milyonu geçen lise mezunu sayısının üniversite sınavlarında sürünmesine de gerek kalmayacaktır. Dolayısıyla sistem, liseli gençliği ya işsiz gezmek ya da ucuz işgücü olarak fabrikalarda çalışmak ikilemiyle karşı karşıya bırakacak. Bu koşullarda liseli gençlikten fabrikalara doğru yoğun bir yönelim içine girmek kaçınılmazdır. Dolayısıyla, liseli gençlik çalışmasının bize gelecekte fabrikalara girme ya da bağ kurma olanağı sağlaması sözkonusu olacaktır.

Genç işçilerin yoğun olarak çalıştığını fabrika ve işletmeler, şu aşamada partinin belirlediği temel ve öncelikli çalışma alanları değildir. Ancak barındırdığı potansiyeli gözeterek, somut koşullar elverdiği ölçüde bu alanlara da ilgi göstermek gerekiyor. Ayrıca, bu fabrikaların genelde büyük fabrikaların etrafında ya da sanayi sitelerinde toplu olarak bulunması, bu alanlara yönelik çalışmayı kolaylaştıracaktır.

Genç işçiler üzerine

M. Dağlı

Kapitalizm, gelişimiyle beraber, çocuk, kadın ve genç emek gücünü yaygın bir şekilde kullanmış, hoyratça sömürmüştür. Türkiye'de de palazlanan sermaye, kapitalizmin genel mantığına uygun bir şekilde kadın, çocuk ve genç emek gücünü tüketmektedir.

Kuşkusuz burada sorun emek gücünün ne amaçla ve nasıl kullanıldığıdır. Temel amacı işçinin emeğinden artı-değer sızdırmak olan kapitalist üretimde patronlar her zaman artı-değer oranını, yani ücretli emeğin sömürü oranını arttırmanın yollarını aramışlardır. Bu amaçlarına esas olarak iki şekilde ulaşabilmişlerdir. Birincisi, emek üretkenliğini arttırarak. İkincisi, emek gücünün fiyatını düşürerek. Aslında her iki durumda da sonuç aynıdır; karşılığı ödenmemiş emek miktarının artmasıdır. Türkiye koşullarında kapitalistler, özellikle orta ve küçük işletme sahipleri, ikinci yoldan, ucuz emek gücünden yararlanarak kârlarını arttırmaktadırlar.

KOBİ (küçük ve orta büyüklükteki işletmeler) diye adlandırılan bu fabrika ve işletmeler tekellere binlerce bağla bağlı olmakla birlikte, artı değerlerini "güvence" altına alabilmek için ücretli emeğin yoğun sömürüsüne ihtiyaç duyarlar. KOBİ'lerin genç işçi çalıştırmayı tercih etmelerinin nedeni budur. Genç (16-23 yaş arası) emek gücünü sömürmek, gerektiğinde işten atmak nispeten daha kolaydır. Genç işçi en başta aile geçindirmiyor. Ücretinin bir miktarını ailesine vermekle beraber, doğrudan üstlendiği bir sorumluluk yoktur. Aile geçindiren bir işçiyle kıyaslandığında, ücretlerin düşüklüğünü, sosyal güvenceden yoksunluğunu yeterince bilince çıkaramıyor. Kimi zaman rahatsızlık duysa da, bu rahatsızlık kısa sürede sönüp gidiyor.

Genç işçilerin zayıflıklarını, mücadele deneyimi ve birikiminden yoksunluklarını bilen kapitalistler, işlerini yürütmekte ciddi bir sorunla karşılaşmamaktadırlar. Dahası, gençler arasındaki yaygın işsizlik, patronlara sürekli işçi değiştirme olanağı sağlamaktadır. Örneğin, bir fabrikaya 5 işçi lazım ise, 10 işçi alınır. Bunlar üretim sürecine sokulup patron ve adamları tarafından gözetlenir. Daha iyi çalışan 5'i işe devam ederken, diğer 5'i bir-iki hafta içinde işten atılır. Sürekli işçi alma ve çıkarma sözkonusudur. Meta talebi yükselince yeni işçi alınır, azalınca da bir kısmı atılır. Bu uygulama aslında esnek üretimin kaba bir biçimini fiili hale getiriyor. İşçi sirkülasyonu yaygınlaşıyor. Bunun patronlara sağladığı avantajlar, ücretlerin sürekli düşük tutulması ve işçilerin yarısının sigortasız çalıştırılması, vb.'dir.

Patronlar, işçilere ödedikleri ücret miktarının (genellikle asgari ücret) düşüklüğünü bilmekte, bundan dolayı işçilerin örgütlenmesinden aşırı derece korkmaktadırlar. Bu konuda pratiğe yansıyan bir örnek; eğer işçi daha önce çalıştığı fabrikada sendikal örgütlülük varsa, hemen işten atılabiliyor. Bu tür işletmelerde sendikal örgütlenme çalışmasına sert tepki verilmesi "ne olursa olsun bu işyerine sendika giremez" mantığıyla hareket edilmesinin temel nedenlerinden biri de bu korkudur.

Sınıf hareketinin şimdiki düzeyi ve bu işletmelerde çalışan genç işçi kitlesinin durumuna baktığımızda, orta burjuvaların rahatlarını kaçıracak, "güvencede" olan kârlarını riske sokacak bir gelişme yakın bir gelecekte pek muhtemel görünmüyor. Ancak temel fabrikalarda yaygın bir sınıf hareketi, bu alanı da etkisi altına almakta güçlük çekmez.

Şimdiki verili gerçeklik üzerinden genç işçilerle ilgili gözlemleri şöyle özetleyebiliriz.

Ailelerin sınıfsal konumu: Dikkat çeken ilk olgu, ezici çoğunluğunun ikinci kuşak işçi olmasıdır. Babası işçi olanların ağırlığı tartışmasızdır. Belediye, tersane, KİT'ler gibi temel sektörlerde çalışanlar olduğu gibi, marjinal işletmelerde ve inşaatlarda çalışanlar da var. Bir kısmı işçi emeklisidir. Aile kökeni esnaf olan bir kesim de var. Bunlar genellikle varoşlarda bakkal, kahve, tamircilik vb. işlerle uğraşmaktadırlar. Ailesi köyde olanların sayısı düşüktür. Bu durumda olan aileler daha çok memleketlerinde kendine yeten bir gelire sahip olanlardırr. Daha çok genç erkek çocuklar İstanbul'a çalışmaya geliyor, ailenin diğer bireyleri memlekette kalıyorlar. Memur kökenli aileden gelenlerin sayısı azdır. Yetişen genç işçi kuşağının temel gövdesini artık ikinci

(Devamı s.39'da)